

Persverblaring vitspraak, ste
aankleg Milosevic - Staat

23 08 2001

WRIT of Commons

pleitnota Milosevic - Staat

23 08 01

PERSVERKLARING N.A.V. UITSpraak IN EERSTE AANLEG
MR. MILOSEVIC - STAAT DER NEDERLANDEN -31-8-2001

De uitspraak in eerste aanleg maakt duidelijk dat de Nederlandse rechter het geven van rugdekking aan het marionetten-tribunaal belangrijker heeft geacht dan het bieden van rechtsbescherming voor fundamentele rechten.

Daarmee heeft hij het handhaven van verondersteld diplomatiek fatsoen tot zijn primaire taak verheven, waar hem gevraagd was het recht te beschermen. Hij heeft immers gemeend, namens Nederland als gastland, het zogenaamde Joegoslavië Tribunaal, d.w.z. deze institutie, in bescherming te moeten nemen. Terwijl het zijn taak was om de mensenrechten in bescherming te nemen.

In elk geval onderstreept het vergeefse appèl dat Milosevic op bescherming van zijn mensenrechten heeft gedaan nog eens uitdrukkelijk welk geweldig gat de instelling van dit zogenaamde tribunaal heeft geslagen in het waarborgen en zeker stellen van de fundamentele rechten van alle huidige en toekomstige slachtoffers van dit zogenaamde tribunaal.

In strijd met de grondslagen van de Verenigde Naties dringt - voor het eerst in de geschiedenis - de Veiligheidsraad, via dit zogenaamde tribunaal, rechtstreeks de persoonlijke rechts-sfeer van burgers binnen.

Maar van het gelijktijdig scheppen van rechtswaarborgen voor de getroffen en bij dit binnendringen in die persoonlijke rechtssfeer is echter in het geheel geen sprake geweest.

De Nederlandse rechter heeft het nog eens menen te moeten bevestigen: wie door het zogenaamde tribunaal wordt gezocht, opgepakt, opgesloten en berecht, is volkomen - met huid en haar - overgeleverd aan de luimen van dit zogenaamde tribunaal.

Kan de eerste de beste gedetineerde die zich door de Staat bij zijn detentie onheus bejegend voelt, daartegen een kort geding aanhangig maken bij de onafhankelijke rechter, als men zich in de klauwen van het marionetten-tribunaal bevindt dan ontbreekt die rechtsbescherming.

Maakt het pseudo-tribunaal inbreuken op de mensenrechten, dan wordt men door de Nederlandse rechter verwezen naar ditzelfde pseudo-tribunaal voor rechtsbescherming.

Datzelfde zogenaamde tribunaal dat dus aldan beschuldigd wordt van het schenden van fundamentele rechten, dat zelf de wetten en regels heeft gemaakt en dat ze ook nog eens zelf uitlegt en toepast !

Aldus afrekenend met de peiler van de rechtsstaat sinds de Franse Revolutie: de scheiding tussen wetgevende, rechtsprekende en bestuurlijke macht.

Van Mr. Milosevic kan niet verwacht worden dat hij, wat betreft zijn rechtsbedeling, instemt met deze terugval naar de donkere Middeleeuwen. Naar de tijd dat wetgever, bestuurder, rechter en beul één en dezelfde instantie waren. Zoals het pseudo-tribunaal herintroduceert.

Een terugval naar Middeleeuwse rechtstoepassing die ook de Nederlandse rechter heel gewoon schijn te vinden. Althans als het om Mr. Milosevic gaat.

Mr. Milosevic gaat dan ook in hoger beroep. Dit is overigens al als uitgangspunt aangekondigd tijdens de persconferentie die mijn collega en medewerker Mr. Christopher Black aan de vooravond van dit kort geding heeft gegeven.

Dit kort geding vormt dan ook slechts een eerste stap. Een eerste stap op weg naar de Europese Mensenrechten-hoven in Straatsburg en Genève. Om de rechtmatigheid van dit marionetten-tribunaal te laten toetsen. Te laten beoordelen door onafhankelijke rechterlijke instanties. Die het hoogste gezag vormen op het gebied van de mensenrechten-bescherming.

Op die weg naar de Mensenrechten-hoven in Straatsburg en Genève groeit intussen het dossier van mensenrechten-schendingen begaan door dit marionetten-tribunaal voortdurend aan. Dit dossier zal uiteindelijk integraal en compleet aan deze Mensenrechten-hoven worden voorgelegd.

De nieuwste mensenrechten-schending door het pseudo-tribunaal is de manier waarop de advocaten van Mr. Milosevic worden bejegend.

De advocaten die door Mr. Milosevic zijn aangewezen ter behartiging van zijn juridische procedures in Joegoslavië zowel als hier in Nederland tegen de Nederlandse Staat wordt stelselmatig een vertrouwelijke en onbelemmerde toegang tot Mr. Milosevic ontzegd.

Dat vormt een bespotting van de rechten van de verdediging, die personen in elk beschaafd land toekomt. Als er door het pseudo-tribunaal voor deze advocaten al toegang tot Mr. Milosevic wordt verleend, dan is dat uitdrukkelijk bij wijze van gunst. En kleven er aan zo'n bezoek voortdurend een aantal tribunaal-functionarissen vast. Zodat van vertrouwelijkheid geen sprake kan zijn.

De maat is wat dit betreft meer dan vol.

Een nieuw kort geding voor de Nederlandse rechter is hierover in voorbereiding.

De sommatie voor een vrij en onbelemmerd contact op vertrouwelijke basis tussen advocaten en Mr. Milosevic met het oog op deze lopende rechtsprocedures is inmiddels door de president van het pseudo-tribunaal Jorda van de hand gewezen.

Het is natuurlijk volstrekt absurd - maar tevens tekenend voor de kneveling van de fundamentele rechten van Mr. Milosevic door dit marionetten-tribunaal - dat bij besprekingen tussen de advocaten en Mr. Milosevic ter voorbereiding van dit kort geding tegen het marionetten-tribunaal een aantal vertegenwoordigers van dit pseudo-tribunaal voortdurend afluisterend en controlerend aanwezig zullen zijn !

De Nederlandse sectie van het team van de verdediging van Milosevic

W R I T O F S U M M O N S

S. MILOSEVIC VERSUS THE STATE OF THE NETHERLANDS

1. Whereas at the abduction of plaintiff out of the Federal Republic of Yugoslavia fundamental human rights of plaintiff were gravely violated;
2. Whereas after all by this abduction the basic rights that are due to every person regarding an intended extradition are blatantly infringed;
3. Whereas the State of the Netherlands has a heavy joint responsibility for this violation of basic human rights of plaintiff and by reason of this fact is liable for the concerned actions in tort imposed upon plaintiff;
4. Whereas because of the deprivation of liberty, plaintiff is subdued, also fundamental human rights of plaintiff are violated, that do present protection against arbitrary deprivation;
5. Whereas the State of the Netherlands also carries a direct co-responsibility for this deprivation of freedom, imposed upon plaintiff in breach of the basic legal standards;
6. Whereas the State of the Netherlands considers itself as bound, without any reservation, to the law of 1994 with regard to the installation of the so called tribunal in the Netherlands;
7. Whereas, from this point of view, the legal circumstances, under which plaintiff is forced to undergo custody, constitutes also a severe violation of his fundamental rights;
8. Whereas also on itself the so called tribunal lacks all legal base and therefore also its usurpation of jurisdiction is void;
9. Whereas in all important human rights treaties a penal court only then is being considered as lawful, when it is democratically legitimized, which element is lacking for the so called tribunal;
10. Whereas the most fundamental pillar of international law is the principle of equality and equal rights of all peoples and states and a so called tribunal, only directed against a small faction of the world community, is totally contradictory to this fundamental concept of international law, which makes the so called tribunal also void;

11. Whereas, even in case of any judgment that this should be different, nevertheless the so called tribunal couldn't be considered as an independent and impartial legal institution, according to the standards of Article 6 of the European Convention on Human Rights, by virtue of its shameless NATO-friendliness and NATO-dependence, his criminal arrest policy, his unremitting violation of basic human rights regarding kidnapping, his overt discriminating prosecution policy, his so called rules of own concoction, his manner of conduct of the cases, his pattern of behaviour, his public statements and the origin of many of his funds;
11. Whereas therefore the exercise of legal competence of this institute upon plaintiff is only carried through unlawfully, under illegal coercion and contradictory to fundamental human rights of plaintiff;
12. Whereas the whole concept that this institute should judge by his self about his competence and legitimacy is a sad joke;
13. Whereas the State of the Netherlands is also, and not in the last place, deeply involved by granting this so called tribunal a place on Dutch territory, by co-operation with and by facilitating of this institute;
14. Whereas plaintiff invokes the legal protection of the Dutch judge against the violation of his rights, he is exposed on as a result of the actions of the so called tribunal, as well as against the jurisdiction the so called tribunal intend to pose upon him illegally;
15. Whereas after all the Dutch judge is the competent judge regarding legal protection on human rights of all people being on Dutch territory;
16. Whereas Article 13 of the European Charter on Human Rights states that the national judge must give access in case of violation of human rights abuse, so that this due access to the Dutch court involves also on itself another basic human right that plaintiff is also explicitly claiming;
19. Whereas plaintiff as a (former) head of State can claim immunity, even if the so called tribunal should be considered as a competent and legitimate penal institution, which is not the case;
16. Whereas the ruling that the so called tribunal doesn't recognise any immunity is as void as the establishing of the so called tribunal itself - it's not up to the Security Council or to the so called tribunal to decide about immunities, but to the international law;

17. Whereas plaintiff claims that the State of the Netherlands should ensure, without any further delay - or to make every necessary effort for this -, that plaintiff will be immediately and unconditionally released, or will be immediately and unconditionally repatriated to the Federal Republic of Yugoslavia, according to the following demands;

IN CONSEQUENCE OF WHICH :

The President of the District Court in the Hague is requested:

to order that the State of the Netherlands should proceed to the unconditional release of plaintiff, within 8 hours after the announcement of the verdict;

Alternatively

to order that the State, within 24 hours after the announcement of the verdict, should proceed to repatriate plaintiff or to make him repatriate to the territory of the Federal Republic of Yugoslavia;

More alternatively

to order that the State, without any delay, should explicitly urge the immediate and unconditional release of plaintiff at all relevant international institutes and embodiments;

Further alternatively

to order that the State, without any delay, should explicitly urge the immediate repatriation of plaintiff to the territory of the Federal Republic of Yugoslavia at all relevant international institutes and embodiments;

2

P R E S I D E N T R E C H T B A N K ' s - G R A V E N H A G E

PLEITNOTA

van

mr. N.M.P. Steijnen
mr. E. Th. Hummels
mr. E. Olof

in de zaak van

S. MILOSEVIC tegen DE STAAT DER NEDERLANDEN

donderdag 23 augustus 2001

rolnr.: KG 01/975

I. VOORLOPIGE KADERS VAN DE ZAAK

Inleiding

Ik begin met een aantal juridische overwegingen te geven met betrekking tot de zaak.

Dit bij wijze van 'brainstorming' en gedachtenvorming.

En tevens om de zaak in eerste instantie nader af te kaderen.

Maar eerst nog even een paar korte opmerkingen vooraf.

Eiser erkent het zogenaamde Joegoslavië-tribunaal niet.

Hij acht dit zogenaamde tribunaal onrechtmatig.

Dit op goede gronden.

Want hij staat hierin bepaald niet alleen en wordt hierin gesteund door een groot aantal volkenrecht-deskundigen van naam en faam van over de gehele wereld.

Zoals hier in Nederland bijvoorbeeld prof. de Waard en prof. Rüter.

Ik kom hier nog nader over te spreken.

Voor eiser is het zogenaamde tribunaal dan ook **non existent** of **nietig**; 'void' zoals dat in Engelse terminologie heet.

En als het zogeheten tribunaal nietig is, dan heeft eiser natuurlijk alleen al uit dien hoofde uitsluitend met de **Nederlandse rechtsorde** en de **Nederlandse rechter** te maken.

Hij bevindt zich immers op Nederlands territorium.

Nu is natuurlijk nauwelijks iets te bedenken dat desastreuzer is voor een rectorde - en dus ook voor de internationale rechtsorde - dan een strafrechtsinstelling die niet deugt. Dat ontaardt immers al gauw in regelrechte repressie.

Repressie middels dit zogeheten tribunaal door de NAVO-groo-
machten.

Via dit zogeheten tribunaal, dat wel voortdurend beweert onafhankelijk te zijn, maar tegelijkertijd in alle openheid zich laat aansturen door de NAVO.

Het is de bedoeling van de NAVO om de Serviërs tot hoofdschuldigen te maken van de desastreuze ontwikkelingen op de Balkan. Dit als bliksemafleider voor de eigen prominente rol daarbij.

Degene die symbool staat voor de rol die de Serviërs is toegedacht als hoofdschuldigen aan het Balkan-drama is eiser.

Thans heeft het Westen in zijn persoon dan ook een uitgesproken politiek gevangene.

Opgesloten in de cellen van dit zogeheten tribunaal.

Om voortdurend te onderstrepen dat hier sprake is van een door machtspolitiek geïnspireerd schijntribunaal, zal ik ook in het vervolg dan ook steeds blijven spreken van 'het zogenaamde tribunaal'.

Ik kom nu tot de juridische inhoud van mijn pleidooi. Eerst dus nog in de vorm van een aantal juridische overwegingen.

-
- a. Men kan zich voorstellen dat u als Nederlands rechter niet staat te popelen om over de onderhavige rechtskwestie te oordelen. En dat u nog veel minder zin heeft om op enigerlei wijze te oordelen over de rechtmatigheid van zoiets als het Joegoslavië tribunaal.

Normaal gesproken, zou het dan ook niet te veel stof doen opwaaien als u zich een oordeel zou onttrekken.

Maar hier ligt het toch anders; enerzijds hebben we hier te maken met een instelling van de Veiligheidsraad - niet bepaald het competentie-terrein van de Nederlandse rechter, zo in het algemeen -, maar anderzijds zijn hier - zo wordt althans gesteld - duidelijk mensenrechten van eiser in het geding.

En die vormen nu juist bij uitstek het competentie-terrein van de Nederlandse rechter.

Bovendien is Nederland hier duidelijk actor. Als gastland en als mede-pleger van de bedoelde mensenrechten-schendingen jegens eiser.

En daar komt tenslotte nog bij dat de Nederlandse rechtsorde in beginsel de rechtsorde is, waarin ook eiser zich

thans bevindt.

Nu zal iedereen beamen dat de Nederlandse rechter gaat over de Nederlandse rechtsorde. En dat onrechtmatigheden, begaan binnen de Nederlandse rechtsorde tot het taakgebied van de Nederlandse rechter behoren.

Schendingen van de mensenrechten binnen de Nederlandse rechtsorde gaan dan ook uitdrukkelijk de Nederlandse rechter aan.

En als tegen een dergelijke schending, of dreigende schending, gepleegd binnen de Nederlandse rechtsorde, de bescherming van de Nederlandse rechter wordt ingeroepen, dan behoort de Nederlandse rechter die bescherming te bieden.

Binnen die Nederlandse rechtsorde is de Nederlandse rechter in beginsel vanzelfsprekend bevoegd in alle rechtskwesties.

Daar is het nu eenmaal de Nederlandse rechtsorde voor !

Tenzij daar, op ondubbelzinnige wijze, beperkingen aan zijn aangebracht.

En die beperkingen moeten dan wel op een juiste en rechtmatige wijze tot stand zijn gebracht.

Anders kan niet worden aangenomen dat die beperkingen zouden gelden.

Met andere woorden: als het gaat om rechtskwesties op Nederlands territorium en binnen de Nederlandse rechtsorde, kan de Nederlandse rechter alleen dan geacht worden buiten de deur te zijn gesloten, als dit gebaseerd is op een uitdrukkelijke en valide rechtsbasis.

Dat zou bijvoorbeeld een internationale overeenkomst kunnen zijn.

Dus: waar niet uitdrukkelijk en valide is geregeld dat de Nederlandse rechtsorde daar niet zou gelden, valt niet aan te nemen dat de Nederlandse rechter daar zou moeten wijken.

-
- b. Nu was de vestiging van dit zogenaamde tribunaal in Nederland juridisch natuurlijk geen sinecure. Daar is dan ook over nagedacht en dat heeft geleid tot een wet, hetende: "Bepalingen verband houdende met de instelling van het Internationale Tribunaal voor de vervolging van personen aansprakelijk voor ernstige schendingen van het internationale humanitaire recht, begaan op het grondgebied van het voormalige Joegoslavië sedert 1991". Ik zal hier voortaan kortweg van de wet 'Bepalingen' spreken.

Over de specifieke plaats en achtergrond van deze wet straks meer.

Maar nu eerst hierover, in het kader van deze voorlopige gedachtenafbakening, het volgende.

Nu al kan over deze wet gezegd worden dat daarin een artikel is opgenomen, waarin wordt gesteld dat - ik citeer letterlijk:

"De Nederlandse wet niet van toepassing (is) op vrijheidsontneming ondergaan (..) binnen aan het tribunaal in Nederland ter beschikking staande ruimten".

Over dit artikel - artikel 17 - kom ik nog uitgebreider te spreken.

Ook over de rechtskracht van dit artikel.

In het kader van deze gedachtenvorming dan nu al voorlopig dit.

Stel: dit artikel is volkomen rechtsgeldig.

Dat is niet zo, en dat zullen we straks uitvoerig bespreken, maar stel:

Dan betekent dit dat dit artikel alleen en uitsluitend een restrictie bedingt op de toepasselijkheid van de Nederlandse rechtsorde - en daarmee dus eventueel een restrictie op de rechterlijke bevoegdheid - voor zover het de vrijheidsontneming betreft binnen de cellen van het zogeheten tribunaal.

En niet voor alles wat verder nog door het zogeheten tribunaal aan handelingen wordt gepleegd en aan dadens wordt gesteld op Nederlandse bodem.

-
- c. Dat handhaving van de Nederlandse rechtsorde, ook wat betreft de ruimtes van het zogeheten tribunaal, de regel blijft en niet-toepasselijkheid van de Nederlandse wetten en regelingen de uitzondering, is niet alleen onze opvatting is, maar ook de opvatting van de Nederlandse Staat. Zoals duidelijk wordt uit het Verdrag dat Nederland heeft gesloten met de Verenigde Naties over de vestiging van het zogeheten tribunaal in ons land.

Dit Verdrag is de tweede wettelijke regeling die de Staat in het kader van de vestiging van het zogenaamde tribunaal heeft willen treffen.

En ditmaal gaat het dan om een internationaalrechtelijke component.

De verhuur van ruimtes aan het zogenaamde tribunaal en en aantal rechtspositionele kwesties heeft de regering namelijk trachten te regelen in een zetel-overeenkomst met de VN.

Hiervoor is tot stand gebracht het Verdrag met de Verenigde Naties van 29 juli 1994, Trb 1994, nr. 189.

In deze zetel-overeenkomst tussen Nederland en de VN wordt in artikel VI, tweede lid, bepaald:

"Except as otherwise provided in this Agreement or

in the General Convention, the laws and regulations of the host country shall apply on the premises of the Tribunal".

Met andere woorden: het primaat van de Nederlandse rechtsorde blijft volledig overeind. Dit zelfs binnen de ruimtes die aan het zogeheten tribunaal beschikbaar zijn gesteld !

Uitdrukkelijk wordt immers in het Verdrag gesteld: de Nederlandse wetten zijn van toepassing, ook in de cellen uitgeleend aan het zogenaamde tribunaal, tenzij anders bepaald in dit Verdrag.

Met andere woorden: dat de Nederlandse wet niet van toepassing zou zijn op de vrijheidsontneming binnen de ruimtes van het zogenaamde ribunaal, zoals vastgelegd in de Wet 'Bepalingen', krijgt hier, in deze Verdragsbepaling, uitdrukkelijk een nadere invulling.

Een invulling die dan tevens een nadere restrictie vormt op de beweerdelijke niet-toepasselijkheid van de Nederlandse wet op de vrijheidsontneming binnen die ruimtes. Zoals zo ongelukkig wordt geformuleerd in de art. 17 van de Wet 'Bepalingen'.

Namelijk: volgens het Verdrag is zelfs op die vrijheidsontneming binnen deze ruimtes de Nederlandse wet slechts in zoverre niet van toepassing, als in dat Verdrag nader wordt aangegeven !

Met andere woorden: hoewel artikel 17 van de Wet 'Bepalingen' probeert te bedingen dat de Nederlandse wet helemaal niet van toepassing zou zijn op de ruimtes bestemd voor het zogeheten tribunaal, is het uitgangspunt van het Verdrag duidelijk veel restrictiever.

En wordt daarin dus bepaald dat ook dáár de Nederlandse wet onverlet blijft, tenzij in dit Verdrag anders wordt bepaald.

-
- d. De vervolgvraag is dan: waar moeten dan, ingevolge de Verdragstekst, de 'laws and regulations of the host country' wijken ?

Dan zien we de volgende bepalingen naar voren treden:

In art. V wordt bepaald dat de Nederlandse autoriteiten niet zomaar aan de eigendommen en bezittingen van het zogenaamde tribunaal zouden mogen komen en daar niet zomaar binnen zouden mogen lopen.

En in art. VI wordt verder bepaald dat het zogeheten tribunaal zou krijgen:

"the power to make regulations operative on the premises of the tribunal for the purpose of establishing therein the conditions in all respects necessary for the full execution of its functions."

Die regels die het zogenaamde tribunaal maakt, zouden dan wel zo snel mogelijk moeten worden aangemeld bij de bevoegde Nederlandse autoriteiten, zo wordt verder in art. VI bepaald.

- f. Met geen woord wordt er overigens in het Verdrag van gerept dat de Nederlandse rechter geen oordeelsbevoegdheid zou toekomen over welk aspect dan ook met betrekking tot de instelling en de handelingen van dit zogeheten tribunaal.

Met andere woorden: over een terugtreden van de Nederlandse rechter wordt hier in het Verdrag niets bepaald.

In art. VI van het Verdrag wordt daarentegen immers, zoals gezegd, uitdrukkelijk vastgelegd dat de Nederlandse wetgeving geheel van toepassing blijft, tenzij dit in het Verdrag anders wordt bepaald !

En waar de Nederlandse wetgeving onverkort van toepassing blijft, blijft vanzelfsprekend ook zonder meer de Nederlandse rechter bevoegd.

Des te meer blijft de Nederlandse rechtsorde - en daarmee de bevoegdheid, maar ook eventueel de plicht van de Nederlandse rechter om in te grijpen - onverlet als het gaat om handelingen en bestuursdaden van het zogeheten tribunaal, die buiten het spectrum vallen van de eigen regelgevende bevoegdheid die het Verdrag aan het zogenaamde tribunaal zou toebedelen !

Zoals ten aanzien van een aantal daden en handelingen jegens eiser die hier vandaag aan de orde zullen komen, en die zelfs een uitdrukkelijke schending van fundamentele mensenrechten inhouden.

- g. Nu zal de Staat ongetwijfeld aanvoeren dat 1. eiser zich bevindt onder de jurisdictie van het zogeheten tribunaal en dat 2. dit zogenaamde tribunaal voor rechtmatig moet worden gehouden, omdat het nu eenmaal is ingesteld door de Veiligheidsraad.

Zodat de rol van de Nederlandse rechter daarmee, althans ten aanzien van dit tribunaal en alle daden daarvan, al bij voorbaat is uitgespeeld.

Ten onrechte, want het betreft hier dan een hele keten juridische van denkfouten.

Allereerst is de vrijheid van handelen van de Veiligheidsraad niet onbegrensd. En kan niet alles wat de Veiligheidsraad doet ipso facto voor rechtmatig en geoor-

loofd worden gehouden.

De Veiligheidsraad dicteert niet de inhoud van het volkenrecht, maar het is veeleer omgekeerd: het internationaal recht bepaalt de marges waarbinnen de Veiligheidsraad kan opereren.

Dat wordt heel duidelijk tot uitdrukking gebracht in het Handvest van de VN.

Artikel 2 van het Handvest begint met uitdrukkelijk te bepalen dat ook de Veiligheidsraad duidelijk is gebonden aan bepaalde beginselen.

Die worden in dat artikel ook met name genoemd.

Eén van die met name genoemde beginselen is 'eerbied voor de rechten van de mens'.

Een ander belangrijk beginsel dat genoemd wordt, is het beginsel van soevereine gelijkheid en van gelijke rechten van de volken.

Dat betekent dus dat de Veiligheidsraad niet onbegrensd en naar believen maatregelen kan treffen. Maar dat ook de Veiligheidsraad daarbij aan duidelijke begrenzingen vanuit het recht is gebonden.

Nu bepaalt artikel 25 van het Handvest weliswaar dat de leden van de Veiligheidsraad aan besluiten van de Veiligheidsraad gebonden zijn en verplicht zijn om die uit te voeren.

Maar art. 25 Handvest bepaalt ook uitdrukkelijk dat het daarbij dan wel moet gaan om "besluiten overeenkomstig dit Handvest".

Besluiten van de Veiligheidsraad, die onmiskenbaar in strijd zijn met eerbied voor de rechten van de mens en met de soevereine gelijkheid van de volkeren kunnen dan ook niet als besluiten van de Veiligheidsraad in de zin van art. 25 van het Handvest worden beschouwd. Als besluiten die men als het ware blindelings heeft te aanvaarden en uit te voeren.

Stel nu: de Veiligheidsraad sticht een tribunaal, laten we er daarbij dan even vanuit gaan dat de Veiligheidsraad iets dergelijks mag doen.

Dus stel: de Veiligheidsraad sticht een tribunaal, maar dit tribunaal is al op het eerste gezicht manifest in strijd met artikel 6 EVRM, en kan allerm minst worden beschouwd als een onpartijdig en onafhankelijk rechterlijk orgaan.

Zou dan toch, door alle staten en alle individuen van die staten, de jurisdictie van dit tribunaal zonder meer moeten worden aanvaard?

Dat kan toch niet worden gevegd?

En dit toch zeker niet in het licht van het feit dat dit tribunaal daarmee grotelijks in strijd zou zijn met het basisbeginsel van het Handvest zelf, namelijk dat de organen van de VN gebonden zijn aan eerbied voor de rechten van de mens!

Aannemen dat elk besluit van de Veiligheidsraad **blinde-
lings** zou moeten worden uitgevoerd, zelfs als het **onmoge-
lijk** kan worden aangemerkt als een 'besluit overeenkom-
stig het Handvest' en als het betrokken besluit een
flagrante schending van lang gevestigde mensenrechten zou
impliceren, zou betekenen dat aangenomen moet worden dat
de Veiligheidsraad **boven de eerbiediging van de mensen-
rechten** zou staan en een vrijbrief zou hebben om de
mensenrechten naar believen te schenden.
Iets dergelijks valt niet aan te nemen.

Natuurlijk heeft dit konsekwenties.

Al was het maar dat **rechterlijke controle** op besluiten
van de Veiligheidsraad op enigerlei wijze mogelijk moet
worden geacht.

Tenminste als de mensenrechten uitdrukkelijk door derge-
lijke besluiten worden geraakt.

Nu is het natuurlijk bij het totstandbrengen van het
Handvest nooit in de hoofden van de betrokkenen opgekomen
dat besluiten van de Veiligheidsraad ooit rechtstreeks
individuen van de betrokken staten zouden kunnen raken.
Dergelijke besluiten zouden immers alleen betrekking
hebben op Staten.

En dus was het ook niet nodig om na te denken over
rechtsbescherming van individuen tegen dergelijke beslu-
ten van de Veiligheidsraad.

Dat probleem komt dan ook nu pas op.

Nu de Veiligheidsraad zich aanmatigt besluiten te kunnen
nemen die **rechtstreeks op burgers van staten** betrekking
hebben.

Maar zodra de Veiligheidsraad zich een dergelijke be-
voegdheid aanmatigt, doet zich ook - en wel terstond -
het probleem van rechtsbescherming en rechterlijke toet-
sing gevoelen.

Zodra de Veiligheidsraad de **persoonlijke rechtssfeer** van
individuele burgers binnendringt - een situatie die zich
voorheen nimmer voordeed -, dienen daaromtrent rechts-
waarborgen te zijn.

Omdat de betrokken rechtssubjecten anders aan willekeur
zouden zijn overgeleverd, althans van **onafhankelijke en**
onpartijdige rechtsbescherming verstoken zouden blijven.

-
- h. Geldt dit al voor rechtstreekse besluiten van de Veilig-
heidsraad - dat aangenomen moet worden enigerlei vorm van
rechterlijke controle hierop mogelijk moet zijn, althans
als de **unieke situatie** zich voordoet dat daardoor de
rechtssfeer van individuele burgers wordt geraakt -, dit
geldt natuurlijk nog des te meer als het niet gaat om
besluiten van de Veiligheidsraad zelf, maar om besluiten,
handelingen en andere daden van een **hulporgaan** van de
Veiligheidsraad.

Want zo wordt het zogeheten tribunaal immers beschouwd: als een hulporgaan in de zin van art. 29 van het Handvest.

Er is werkelijk geen enkele gegronde reden te bedenken waarom allerlei handelingen en gedragingen van enig hulporgaan van de Veiligheidsraad aan rechterlijke controle onttrokken zouden moeten worden geacht.

En zeker is daarvoor geen enkele reden, als door die handelingen en gedragingen van dit hulporgaan de fundamentele rechten van individuele burgers in het geding komen.

Dus ook als men van oordeel zou zijn dat het zogeheten tribunaal een rechtmatige grondslag zou hebben, zodat men dit schijn-tribunaal als rechtmatig zou beschouwen, dan nog betekent dit geenszins dat daarmee ook elke regeling, elk besluit of elke handeling van dit tribunaal ipso facto evenzeer voor rechtmatig zou moeten worden gehouden.

Anders gezegd: ook als de nationale rechter, bijvoorbeeld uit eerbied voor nu juist dit betrokken besluit van de Veiligheidsraad tot oprichting van het zogeheten tribunaal, zou menen dat hij niet over rechtmatigheid an sich van de instelling van dit zogeheten tribunaal zou mogen oordelen, dan is daarmee nog geenszins gegeven dat diezelfde nationale rechter ipso facto ook niet zou mogen oordelen over de rechtmatigheid van welke regeling, besluit en handeling van dit zogenaamde tribunaal dan ook.

Dan wel dat als de rechter zonder meer uit zou willen blijven gaan van de rechtmatigheid van dit zogeheten tribunaal, hij automatisch ook zonder meer zou moeten uitgaan van de rechtmatigheid van welke regeling, besluit, optreden of handeling van dit zogenaamde tribunaal dan ook.

Een opvatting dat een en ander wél aldus beoordeeld zou moeten worden, is allerminst concludent en bovendien, zoals we al gezien hebben, al op het eerste gezicht juridisch onjuist.

Al was het alleen al maar omdat de nationale rechter nu eenmaal altijd gehouden is de mensenrechten te verdedigen en vast staat dat eiser valt onder de Nederlandse rechtsorde, voor zover niet uitdrukkelijk bij het zetelverdrag anders is bepaald.
Aldus bepaalt immers dit verdrag zelf !

-
- i. Is het op zich al duidelijk en logisch dat de Nederlandse rechtsorde door de Nederlandse rechter beschermd dient te worden, indien belangen van personen als eiser, die zich op Nederlands territorium bevinden, in de knel dreigen te

komen, als het daarbij dan zelfs ook nog eens zou gaan om **mensenrechten** die aangetast dreigen te worden, dan is een optreden van de Nederlandse rechter zelfs **dwingend voorgeschreven**.

Met het **beroep** dat dan op de Nederlandse rechter kan worden gedaan en met de **bescherming** die de Nederlandse rechter dan behoort te geven, is dan zelfs uitdrukkelijk ook op zichzelf weer een **mensenrecht** gemoeid.

Zo wordt uitdrukkelijk bepaald in art. 13 van het Europees verdrag tot Bescherming van de rechten van de Mens:

"Een ieder wiens rechten en vrijheden die in dit Verdrag zijn vermeld, zijn geschonden, heeft recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een **NATIONALE** instantie, ook indien deze schending is begaan door personen in de uitoefening van hun ambtelijke functie".

In mijn pleitnota heb ik dat "nationale" nog eens uitdrukkelijk geaccentueerd.

Met andere woorden: de nationale rechter behoort uitdrukkelijk iedereen te hulp te snellen, wiens fundamentele mensenrechten op Nederlands territorium worden aangetast.

Er is niets - maar dan ook niets - dat erop zou wijzen dat als een dergelijke mensenrechten-schending gepleegd wordt door **handelen, optreden of nalaten** van het zogenaamde tribunaal, dan dit artikel niet zou gelden.

---

j. Maar laten we daar eens op door-exerceren:

Ook als men een oordeel over de rechtmatigheid van het zogeheten tribunaal aan de nationale rechter onttrokken zou achten, dan wel van oordeel zou zijn dat een dergelijk oordeel over die rechtmatigheid in ieder geval **positief** zou moeten uitvallen omdat dit zogenaamde tribunaal nu eenmaal door de Veiligheidsraad is opgericht, dan nog moet wat dit zogeheten tribunaal vervolgens aan **dad**en gaat stellen, op zeker moment op een **bepaald niveau van uitvoering**, wel degelijk weer op **rechtmatigheid** door de rechter beoordeeld kunnen worden.
En wel in volle omvang.

Waarbij men wel **uitdrukkelijk** voor ogen dient te houden dat dit zogeheten tribunaal niet alleen recht spreekt - en dus een **rechtsprekende** bevoegdheid meent te hebben -, maar ook zelf regelingen maakt - en zich dus ook **wetgevende** bevoegdheden aanmatigt -, terwijl het tenslotte ook nog puur **administratieve** en uitvoerende handelingen pleegt - en dus ook **bestuurlijke taken** pretendeert te hebben.

Hierop zal later nog uitgebreider teruggekomen worden.

Dit complex van vermeende wetgevende, rechtsprekende en bestuurlijke taken en bevoegdheden, alsmede iedere feitelijke uitoefening hiervan, kan natuurlijk niet te eeuwigen dage en tot in al zijn konsekventies aan iedere rechterlijke controle onttrokken geacht blijven worden, dan wel onderhevig geacht blijven worden aan enige fictie dat als nu maar die instelling van dit zogenaamde tribunaal als rechtmatig zou moeten worden beoordeeld, datzelfde oordeel ook onverminderd zou moeten blijven gelden voor welke uitvoeringshandeling van dit zogenaamde tribunaal dan ook.

Want stel nu: bij zijn daadwerkelijke optreden in het kader van hetzij die wetgevende, rechtsprekende dan wel bestuurlijke taak, komt dat zogeheten tribunaal in botsing met fundamentele mensenrechten.

Dat is wat feitelijk gebeurt, we zullen daar straks nog een groot aantal voorbeelden van zien.

Dan moet, zoals we gezien hebben, de Nederlandse rechter bescherming bieden.

Daarmee is immers ook opzichzelf weer uitdrukkelijk een mensenrecht gemoeid en dit vormt dan uitdrukkelijk een dwingende eis van internationaal recht.

-
- k. De conclusie van deze eerste gedachtenvorming en terrein-afbakening tot dusver is de volgende:
Ook als men uitgaat van de rechtmatigheid van het zogeheten tribunaal, is de Nederlandse rechtsorde, in relatie tot dit zogenaamde tribunaal, overal daar van gelding, waar niet uitdrukkelijk ingevolge het Verdrag tussen Nederland en de Verenigde Naties een uitzondering geldt.

En dat houdt in dat, in de verhouding tussen Nederland en het zogenaamde tribunaal, ook overal de Nederlandse rechter de bevoegde rechter is.
Tenzij in uitzonderingsgevallen, zoals nader gereguleerd in het Verdrag.

Als dan ook het zogeheten tribunaal ernstige schendingen van fundamentele mensenrechten pleegt op Nederlands territorium - en daar maakt dit zogenoemde tribunaal zich inderdaad aan schuldig, en wel doorlopend, en dus ook in het geval van eiser, zoals nog uitgebreid ter sprake komt - dan kan op zichzelf al niet worden aangenomen dat - of het hier nu gaat om een instelling van de Veiligheidsraad of niet - de Nederlandse rechter daarover niets te zeggen zou hebben.

De volgende conclusie is dan dat bij nadere bestudering blijkt dat de Nederlandse rechtsorde - en dus de competentie van de Nederlandse rechter - niet verder zou worden ingeperkt als het Verdrag *expressis verbis* aangeeft.

Waarmee dan definitief vaststaat dat de Nederlandse

rechter niet alleen in kwesties als handhaving van fundamentele mensenrechten, maar zelfs in alle rechtskwesties die zich in relatie tot het marionetten-tribunaal kunnen voordoen en waarbij rechten van derden betrokken zijn, de competente rechter blijft.

Ook als men dus uitgaat van de rechtmatigheid van dit zogenaamde tribunaal.

Behoudens dan in de uitzonderingsgevallen door het Verdrag bepaald.

---

1. Ik kom nu tot een bijzonder wezenlijk punt. Tot nu toe heb ik voortdurend de relatie van het zogeheten tribunaal tot de Nederlandse rechtsorde ter sprake gebracht. Maar dat is niet het kern van waar het in dit geding om draait.

De kern waar het in dit proces om draait, wordt niet gevormd door de mensenrechten-schendingen jegens eiser door het zogeheten tribunaal, maar door de mensenrechten-schendingen jegens eiser begaan door de Staat der Nederlanden.

Dit al dan niet in samenspanning met of onder verantwoordelijkheid, of althans mede-verantwoordelijkheid, van dit zogeheten tribunaal._

De in dit geding aangevoerde mensenrechten-schendingen door dit zogenaamde tribunaal zijn hier, processueel beschouwd, alleen relevant, voor zover zij met de door de Staat der Nederlanden begane onrechtmatigheden verknoot zijn, deze ondersteunen en eventueel van een nader substraat voorzien.

En er kan natuurlijk nimmer sprake van zijn dat de Nederlandse rechter ook maar enigzins in zijn competentie zou zijn ingeperkt, als het gaat om de beoordeling van mensenrechten-schendingen waaraan de Staat der Nederlanden zich schuldig maakt !

EN DAARMEE STAAT DE COMPETENTIE VAN NEDERLANDSE RECHTER IN DE ONDERHAVIGE ZAAK ALS EEN PAAL BOVEN WATER. En staat daarmee tevens vast dat hij niet alleen GERECHTIGD is om in het onderhavige geschil te oordelen, maar dat hij daartoe ook VERPLICHT is.

- m. Maar het meeste wat tot nu toe in dit verband gezegd is, is alleen maar relevant als men uitgaat van de premisse dat het zogenaamde tribunaal rechtmatig zou zijn.

Die veronderstelling deugt volstrekt niet. En ook daarover komen we nog uitvoerig te spreken.

Er is geen sprake van dat het zogenaamde Joegoslavië-tribunaal kan worden erkend. Laat staan dat aanvaard zou kunnen worden dat dit zogenaamde tribunaal op enigerlei wijze rechtsmacht over eiser zou kunnen uitoefenen.

Dat is geen politiek standpunt, maar een standpunt puur gebaseerd op rechtsgronden.

Als het zogenaamde tribunaal niet kan worden erkend, dan ligt de zaak nog uitgesprokener.

Er is dan geen twijfel mogelijk dat de Staat der Nederlanden de enige is - en ook de enige kan zijn - die rechtsmacht heeft over eiser.

De Nederlandse rechter is dan de enige rechter die in aanmerking kan komen voor wat betreft de oordeelsbevoegdheid over de vorderingen van eiser.

-
- n. De Staat der Nederlanden is dus verantwoordelijk voor eiser.
Of men het zogeheten tribunaal nu erkent of niet.

Erkent men het wél, dan volgt die verantwoordelijkheid van de Staat der Nederlanden voor eiser uit het feit dat de Nederlandse wetten, ingevolge het Verdrag met de Verenigde Naties in beginsel overal en altijd blijven gelden.

Tenzij ingevolge dit Verdrag bij nadere regelingen anders zou zijn bepaald. En daarin zou zijn vastgelegd dat de Staat der Nederlanden in geen enkel opzicht juridische verantwoordelijkheid zou dragen voor door het zogeheten tribunaal in staat van beschuldiging gestelde personen. Maar dat is in casu niet gebeurd.

Erkent men het zogeheten tribunaal niet, dan is het natuurlijk zonder meer een gegeven dat de Nederlandse Staat de exclusief verantwoordelijke partij voor eiser is.

Welk uitgangspunt men ook huldigt, de Staat is en blijft dus verantwoordelijk voor eiser.

II. DE STAAT DER NEDERLANDEN ALS MEDE-PLEGER VAN MENSENRECHTEN-SCHENDINGEN JEGENS EISER

Ik kom nu tot een bespreking van de mensenrechten van eiser,

die geschonden zijn.

Ook als men de rechtmatigheid van het zogenaamde tribunaal erkent, dan staat in elk geval vast dat de Staat tenminste een zware en directe mede-verantwoordelijkheid draagt voor wat zich met betrekking tot eiser heeft afgespeeld inzake zijn ontvoering en andere schendingen van zijn mensenrechten.

Erkent men het zogeheten tribunaal niet, dan valt alle verantwoordelijkheid hiervoor natuurlijk vanzelf aan de Staat toe.

Maar voor een groot deel van waar het hier in dit geding om gaat, is de vraag naar de bevoegdheden van het zogenoemde tribunaal niet eens doorslaggevend.

Die bevoegdheids-kwestie kan daarbij dan gerust ge-extrapoleerd worden worden.

Want, hoe het ook zit met die vermeende bevoegdheden van het zogeheten tribunaal, de Staat is in elk geval tenminste medeverantwoordelijk en mede-aansprakelijk voor schendingen van cruciale mensenrechten jegens eiser, die hij heeft ondervonden en nog ondervindt.

En daar gaat het hier vandaag primair om.

Het is deze verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid van de Staat voor de schendingen van de mensenrechten welke eiser heeft ondervonden en nog ondervindt, die op de Staat de verplichting legt om het aangerichte onheil zoveel mogelijk ongedaan te maken.

Ik zal nu achtereenvolgens de verschillende rechtsschendingen bespreken, die eiser ondergaan heeft en ook nu nog ondergaat. En ik zal daarin steeds direct ook de verantwoordelijkheden betrekken, die de Staat der Nederlanden daarbij in ieder geval draagt.

Want daar gaat het hier in dit verband in de eerste plaats om.

Het is een basaal mensenrecht dat niemand wordt onderworpen aan vrijheidsberoving zonder een voorafgaande wettelijke bepaling.

Dat staat ook in onze Grondwet, en wel in art.15 lid 1.

Nu is het een van de bedenkelijke trends van de huidige wetgeving hier in Nederland, dat de wetgever zich bij het totstandbrengen van wetgeving steeds minder aan de Grondwet gelegen laat liggen.

Zodoende komt het steeds vaker voor dat er wetten tot stand komen die zich van de Grondwet niets aantrekken.

De gedachte hierachter bij de wetgever - regering en parlement dus - schijnt te zijn: wie zal de wetgever daarbij terugfluiten ?

Niemand toch ? De rechter al helemaal niet.

Al wordt dat overigens wel door een toenemend aantal schrijvers bepleit.

Zoals al aangestipt, gaf de vestiging van het zogeheten Joegoslavie-tribunaal natuurlijk aanleiding tot nogal wat juridische hoofdbreken.

Want een eenvoudige zaak is het niet om soevereiniteiten, bevoegdheden en rechtsmachten tussen dit zogenaamde tribunaal en de Nederlandse Staat duidelijk af te bakenen.

Het gaat hier om iets dat nog nooit ergens in de geschiedenis is vertoond.

Daarom was voor de vestiging en invlechting van dit zogenoemde tribunaal allereerst dus een wettelijke regeling onontbeerlijk.

En die kwam er dan ook, in de vorm van de reeds genoemde wet "Bepalingen" van 1994.

Bij de totstandkoming van deze wet is men in de Tweede Kamer uitdrukkelijk stil blijven staan bij het genoemde grondwettelijke vereiste dat niemand van zijn vrijheid mag worden beroofd zonder een voorafgaande wettelijke regeling.

Daarbij werd er door de regering zowel als door de Tweede Kamer onbetwist vanuit gegaan dat dit vereiste ook zou gelden voor het voorlopige hechtenis nemen en houden van personen door het zogeheten tribunaal.

Er bestaat dan ook geen enkele twijfel over de vraag of het wettelijke vereiste dat vrijheidsberoving slechts mogelijk is krachtens een daaraan voorafgaande wettelijke bepaling ook geldt voor vrijheidsontneming door het zogenaamde tribunaal. Regering en parlement zijn het er volledig over eens dat dit bepaald het geval is.

Omdat de wetgeving die de regering in het kader van de installatie van het zogeheten tribunaal in Nederland presenteerde daarin niet voorzag, kwam het Kamerlid Van Traa dan ook met een amendement om deze omissie ongedaan te maken. Hij stelde voor om een wetsartikel in te voegen dat zou luiden:

"Het tribunaal is bevoegd personen wier aanhouding als verdachte is gelast in voorlopige hechtenis te doen nemen onderscheidenlijk houden".

En gaf daarbij als toelichting:

"Met dit amendement wordt beoogd te voldoen aan artikel 15, eerste lid, van de Grondwet dat bepaalt dat bij of krachtens de wet de gevallen worden bepaald waarin iemand zijn vrijheid kan worden ontnomen."

Dit amendement werd ingediend, nadat de PvdA-fractie reeds in het Verslag had opgemerkt:

"Het is immers niet duidelijk in het wetsvoorstel welke regels van toepassing zijn op het door het Tribunaal in detentie nemen van verdachte personen,

voordat zij veroordeeld zijn. Voor zover deze leden het konden bezien, zwijgt het wetsvoorstel daarover. Er dreigt hier een lacune te ontstaan, aangezien het Nederlandse recht een wettelijke basis vereist om personen hier in detentie te houden. Die wettelijke basis lijkt te ontbreken voor zover het de periode betreft waarin iemand ter vervolging is overgeleverd en nog niet is berecht. Artikel 27 van het Statuut van het Tribunaal geeft slechts uitsluitel over de tenuitvoerlegging van het vonnis. Gevangenneming zal in overeenstemming moeten zijn met het toepasbare recht van het betrokken land. Artikel 29 geeft hierover weinig uitsluitel. In het Statuut is verder niets te vinden over voorarrest behalve dat volgens artikel 15 het tribunaal proces- en bewijsregels opstelt."

(Tweede Kamer 1993-1994, 23 542, nr. 5, blz. 2)

In de discussie die zich daarna in de Tweede Kamer tussen de regering en parlement voltrok over dit onderwerp, werd opnieuw duidelijk wat de Grondwet hier in Nederland waard is als het puntje bij paaltje komt.

De regering vond het niet opportuun om een dergelijke bepaling, als voorgesteld in het amendement-Van Traa, in het wetsontwerp op te nemen. En liet de kwestie liever ongeregeld, grondwettelijke bepaling of niet.

In de Nota naar aanleiding van het Verslag kwam de regering hier als volgt op terug:

"De vraag van de leden van de PvdA-fractie over de toepassing van voorarrest beantwoorden wij als volgt. Er bestaat tussen de Verenigde Naties en Nederland overeenstemming, dat wanneer het tribunaal een bevel tot voorlopige hechtenis afgeeft en de verdachte vervolgens door enige Staat aan het Tribunaal wordt overgeleverd, vervolgens het Tribunaal voor de tenuitvoerlegging van deze voorlopige hechtenis, hangende de berechting, verantwoordelijk is. Te dien einde zal aan het Tribunaal detentieruimte ter beschikking worden gesteld (verhuurd), welke ruimte onderdeel zal uitmaken van de gebouwelijke voorzieningen van het Tribunaal, waarop de regels inzake bescherming, voorrechten, immuniteiten van de met de VN te sluiten zetelovereenkomst van toepassing zullen zijn. Dit impliceert dat het Tribunaal verantwoordelijk is voor de rechtmatigheid van de detentie, voor de wijze van tenuitvoerlegging daarvan, voor de bewaking en bejegening van de gedetineerden in die ruimten en voor het op hen toepasselijke regiem. Geschillen of klachten daaromtrent kunnen dan ook niet aan de Nederlandse rechter worden voor-

gelegd en door deze behandeld, maar alleen door het Tribunaal of door instanties die het Tribunaal in zijn procedureregels heeft aangewezen.

Nederland treedt bij de tenuitvoerlegging van deze voorlopige hechtenis slechts faciliterend op in de sfeer van het verstrekken van voorzieningen (voedsel, medische en andere verzorging, externe beveiliging, e.d.), waarvoor overigens exploitatiekosten bij de VN in rekening zullen worden gebracht.

In beginsel is het Tribunaal verantwoordelijk voor het vaststellen van de nodige regels die op de tenuitvoerlegging van voorlopige hechtenis in de ter beschikking gestelde ruimten betrekking hebben. Wel zal in de zetelovereenkomst tussen de VN en Nederland worden opgenomen, dat die regels in overeenstemming zullen moeten zijn met algemene door de VN zelf vastgestelde maatstaven voor de behandeling van gedetineerden. De titel waarop de betrokkenen zullen zijn gedetineerd is gelegen in het door het Tribunaal afgegeven bevel tot voorlopige hechtenis. Voor zover die detentie wordt ondergaan in de detentieruimten van het Tribunaal behoeft daaromtrent niets in het voorliggende wetsontwerp te worden geregeld." (Tweede Kamer, 1993-1994, 23 542, nr. 6, blz. 2-3)

In plaats van in elk geval althans een poging te ondernemen om de detentie door het marionetten-tribunaal op Nederlandse bodem van een wettelijke basis te voorzien, kwam de regering dan ook met iets totaal anders: een wijzigingsvoorstel op het wetsontwerp, waarin wordt bepaald dat het Nederlandse rechtssysteem, de Nederlandse rechtsorde zich in een aantal opzichten terugtrekt, daar waar het zogeheten tribunaal zich aandient.

Als nieuw artikel werd dan ook bij Nota van wijzigingen geïntroduceerd, en wel op valreep:

"De Nederlandse wet is niet van toepassing op vrijheidsontneming ondergaan op last van het Tribunaal binnen voor het Tribunaal in Nederland ter beschikking staande ruimten." (nieuw artikel 17)

Natuurlijk roept zo'n bepaling meer vragen op omtrent rechtsposities, met name ook van door het zogeheten tribunaal in voorarrest gehouden personen als eiser, dan daardoor worden opgelost. Daarover straks meer.

De Nederlandse regering heeft dus tot uitdrukking willen brengen: 'met de vrijheidsontneming door het zogenaamde tribunaal hebben we niets te maken, dat is een zaak die dat zogenaamde tribunaal zelf moet regelen'.

Nu is het bij dit alles natuurlijk een onmiddellijk opkomende vraag: heeft het zogenaamde tribunaal, of de instellingen daarachter, nu zelf gezorgd voor zo'n wettelijke regeling

inzake vrijheidsbeneming door dit zogenaamde tribunaal in het kader van voorarrest ?

Het antwoord hierop is nee.

De volgende vraag is dan: is de Nederlandse wetgever nagegaan of er een zodanige wettelijke regering van de zijde van het zogenaamde tribunaal, of van de instanties daarachter, tot stand was gebracht ?

Het antwoord is: ja, dat is de wetgever wel degelijk nagegaan.

Bij de totstandkoming van dit wetsontwerp is uitdrukkelijk vastgesteld dat enige regeling met betrekking tot het in voorarrest nemen en houden van personen door het zogenaamde tribunaal in het Statuut van dit zogenaamde tribunaal geheel ontbreekt.

De omissie is dus door de Nederlandse wetgever uitdrukkelijk geconstateerd.

Niettemin doet de Nederlandse wetgever het voorkomen alsof hij de handen verder in onschuld kan wassen en kan stellen:

'Dat is uitsluitend een zaak van het tribunaal. En als het tribunaal niet aan dat vereiste voldoet, dan is dat niet onze verantwoordelijkheid.'

Nu zou dit nog de schijn van een zekere logica kunnen wekken, als die bepaling dat niemand zonder voorafgaande wettelijke regeling van zijn vrijheid kan worden beroofd alleen in onze Grondwet zou staan.

De redenering zou dan zijn: 'we hebben de Nederlandse wetgeving voor wat betreft de vrijheidsbeneming in tribunaal-ruimtes bij wet uitgesloten, en daarmee dus ook de Nederlandse Grondwet'.

Maar het vervelende voor de Nederlandse regering, en voor de Nederlandse wetgever, is dat een dergelijke regeling niet alleen in de Nederlandse Grondwet staat, maar een fundamenteel mensenrecht vormt.

Dat als zodanig ook is opgenomen in een aantal internationale mensenrechten-verdragen.

Allereerst wordt ook al in de Universele verklaring voor rechten van de Mens tot principe verheven dat 'niemand onderworpen zal worden aan willekeurige arrestatie (en) detentie (...) ' (art. 8).

Dit wordt uitgewerkt in onder anderen het Internationale Verdrag inzake Burgerlijke en Politieke rechten, en wel in art. 9, eerste lid, luidende voor zover hier van belang:

"Niemand mag zijn vrijheid worden ontnomen , behalve op wettige gronden en op wettige wijze."

En is ook terug te vinden in het Europese Verdrag voor de

rechten van de Mens, met name in art. 5, eerste lid, dat voor zover hier van belang luidt:

"(...) Niemand mag zijn vrijheid worden ontnomen, behalve in de navolgende gevallen en overeenkomstig een wettelijk voorgeschreven procedure: (...)"

Dat wil dus zeggen dat als de Nederlandse wet inzake het onderwerp vrijheidsontneming inderdaad niet zou gelden binnen de tribunaal-ruimtes, en dus ook de Nederlandse Grondwet daar op het stuk van vrijheidsontneming niet van toepassing zou zijn, dit allerminst betekent dat daarmee Nederland en het zogeheten tribunaal niet meer aan dit mensenrechten-vereiste gebonden zouden zijn !

Dat vrijheidsontneming alleen kan plaatsvinden krachtens wettelijke regeling is immers een mensenrecht, als zodanig ook opgenomen in de belangrijkste mensenrechten-verdragen.

Dus als de Nederlandse wetgever pretendeert de Nederlandse wetgeving inzake rechtmatige vrijheidsontneming voor een bepaald onderdeel van het Nederlandse territoir gewoon terug te kunnen trekken, dan ontslaat dit de Nederlandse Staat, ook binnen deze visie, nog geenszins van de verplichtingen en veantwoordelijkheden, die dit fundamentele mensenrecht voor de Staat met zich meebrengen.

De Nederlandse Staat kan de verantwoordelijkheid voor de nakoming van dit mensenrecht op zijn grondgebied niet eenvoudig even afstropen, als was het een ouwe jas.
En aan anderen overdragen.

Nu kan dit zogeheten tribunaal natuurlijk niet worden erkend, en dus is het alleen al daarom dan duidelijk dat enige poging van de Staat om bij een eenvoudige wettelijke bepaling de verantwoordelijkheid hiervoor als het ware 'over te doen' aan het zogenaamde tribunaal, moet falen.

Vanuit dit standpunt dat het zogeheten tribunaal onbevoegd is, blijft dus de Staat der Nederlanden alleen al daarom onverkort verantwoordelijk voor de nakoming van het mensenrecht, dat een rechtmatige vrijheidsberoving te allen tijde alleen kan plaatsvinden krachtens een wettelijke regeling.

Maar ook als men uit zou gaan van meerdere achtereenvolgende premissen, die op zichzelf al onaanvaardbaar zijn, namelijk: 1. dat dit tribunaal wél rechtmatig zou zijn, en 2. dat het inderdaad mogelijk zou zijn de Nederlandse jurisdictie over een punt als 'vrijheidsontneming' zomaar bij eenvoudige wet af te splitsen en de verantwoordelijkheid daarvoor te abandonneren, ten gunste van een dergelijk zogenaamd tribunaal, dan nog is het natuurlijk vanzelfsprekend dat de Nederlandse Staat in elk geval niet tot een dergelijk abandonnement over kan gaan, zonder eerst veilig te hebben gesteld dat dit prijsgeven van verantwoordelijkheid voor nakoming van dit mensenrecht op zijn grondgebied niet leidt tot een aantasting hiervan.

En vanzelfsprekend is dan ook dat dit beoogde prijsgeven ook in elk geval tenminste nimmer rechtmatigerwijs zou kunnen plaatsvinden, zonder dat de Staat zich er ook eerst terdege van zou hebben vergewist dat dit mensenrecht bij dit abandonnement onverlet zou blijven voor de betrokkenen.

Uit hoofde van die verantwoordelijkheid had de Staat in elk geval eerst uitdrukkelijk dienen te onderzoeken, alvorens tot de gepretendeerde prijsgeving van de Nederlandse wetgeving over te gaan, of het zogeheten tribunaal inderdaad dit mensenrecht wel adequaat zou hebben geregeld.

De Nederlandse wetgever wist dat dit niet het geval was en dat in het Statuut van het zogenaamde tribunaal daarover niets geregeld was.

En is toch tot die stap overgegaan.

Dit met een verkeerd voorlichten van de Kamer over wat er in de Host Country Agreement daarover zou worden opgenomen.

Zoals al geciteerd trachtte de regering dit abandonnement in de Nota n.a.v. het Verslag immers althans te 'rechtvaardigen' met de belofte:

"In beginsel is het Tribunaal verantwoordelijk voor het vaststellen van de nodige regels die op de tenuitvoerlegging van voorlopige hechtenis in de ter beschikking gestelde ruimten betrekking hebben." (blz. 3)

En dat zou dan in de zetel-overeenkomst moeten gebeuren, aldus de Nota.

Van enige uitvoering van het veilig stellen van het onderhavige grondrecht door het zogeheten tribunaal blijkt echter geen sprake te zijn.

In het betrokken verdrag met de Verenigde Naties wordt op dit punt helemaal niets geregeld.

Integendeel !

In art. VI, lid 3 van het Verdrag wordt inderdaad bepaald , voor zover hier van belang, dat:

"The Tribunal shall have the power to make regulations operative on the premises of the Tribunal for the purpose of establishing therein the conditions in all respects necessary for the full execution of its functions",

maar daarvan worden regels betreffende de behandeling van in staat van beschuldiging en in voorarrest gehouden personen nu juist uitdrukkelijk uitgesloten.

Van enige bepaling dat vrijheidsontneming door het zogenaamde tribunaal slechts mogelijk zou zijn op wettige gronden, op wettige wijze en overeenkomstig een wettelijk voorgeschreven procedure is noch in het Statuut van het zogeheten tribunaal,

noch in de zetel-overeenkomst een spoor te bekennen.

In plaats daarvan wordt bij 'side-letter' van 29 juli 1994 van de Nederlandse zaakgelastigde bij de VN, eveneens opgenomen in het Tractatenblad, bepaald dat hierover in dit kader juist niets dient te worden bepaald:

"It is the understanding of the Parties that none of the regulations made operative by the Tribunal based on the power given to it under Article VI, paragraph 3, of the Agreement, shall relate to any question of the treatment of the suspect, accused or other persons detained on the premises of the Tribunal; these matters shall be dealt with by the Tribunal in accordance with its competence under Article 15 of the Statute of the Tribunal adopted by the Security Council by its resolution 827 (1993) of 15 May 1993".

Maar het was immers al duidelijk in het in deze brief genoemde art. 15 van het Statuut volstrekt niet is opgenomen dat vrijheidsontneming slechts mogelijk is op wettige gronden, op wettige wijze en overeenkomstig een wettelijk voorgeschreven procedure.

Mitsdien is van een voldoen aan dit fundamentele vereiste, wil er sprake kunnen zijn van een rechtmatige detentie, geen sprake.

Door eiser desondanks in hechtenis te houden, worden zijn fundamentele rechten op dit punt dan ook ernstig geschonden.

Het was de Nederlandse wetgever dus maar al te zeer bekend dat door het zogeheten tribunaal niet in de verwezenlijking van dit grondrecht wordt voorzien.

En toch meende de Nederlandse wetgever, onder die bezwarende omstandigheden, te mogen overgaan tot een ongeconditioneerde en ongeclausuleerde overdracht van soevereine bevoegdheden aan het zogenaamde tribunaal.

Natuurlijk is dit **onaanvaardbaar**.

Alsmede is dit jegens justitiabelen die zich daardoor dit fundamentele recht ontnomen zien, waaronder hier dus eiser, **onrechtmatig**.

Want het volgende moet hier worden benadrukt.

Als de Nederlandse wetgever **werkelijk** pretendeert dat de Nederlandse wet, het Nederlandse rechtssysteem kan worden teruggetrokken - en ook zou worden teruggetrokken -, dan pretendeert de Staat daarmee tevens impliciet dat ook de rechtsbescherming die de Nederlandse wet biedt, daarmee zou kunnen worden teruggetrokken.

Voor de condities waaronder dit pretense gebeuren dan zou plaatsvinden, alsmede voor de rechtsgevolgen die hieruit zouden voortvloeien, zou de Nederlandse Staat dan dus recht-

streeks verantwoordelijk en aansprakelijk zijn.

Zo'n gepretendeerde prijsgeving van soevereine bevoegdheden kan nu eenmaal niet uitgevoerd worden zonder de gevolgen en implicaties hiervan mede te wegen.

Qua rechtsbescherming mogen de betrokkenen er in elk geval niet op achteruit gaan.

Maar zo'n achteruitgang zou dus in casu wel degelijk plaatsvinden.

En Nederland zou dan voor dit manco in de bescherming van fundamentele rechten dus zonder meer rechtstreeks verantwoordelijk en aansprakelijk zijn.

Dit als gevolg van die vrijwillige afstand van soevereine bevoegdheden.

Die tegelijkertijd - en dat is de keerzijde - een vrijwillig afleggen van soevereine rechtsverplichten zou representeren.

De plicht namelijk om de rechten van personen, die anders onder haar rechtsbescherming zouden vallen, te beschermen.

Zoals ook de persoon van eiser.

Met andere woorden: de Staat zou hiermee dan onrechtmatig handelen jegens de getroffen, waaronder dus eiser, die als gevolg van deze wetgevings-manoeuvre met een ernstige schending van hun mensenrechten blijven zitten.

Noodzakelijkerwijs zou dan deze onberaden abtinentie van het Nederlandse wettelijke bescherming, zonder eerst voldoende waarborgen in te bouwen tot een adequate bescherming van fundamentele rechten, jegens degenen die daar de dupe van dreigen te worden, ertoe moeten leiden, dat de Nederlandse Staat er alles aan doet wat in zijn vermogen ligt om deze aantasting van hun fundamentele rechten te herstellen en te redresseren.

Dit omdat er immers sprake is van rechtstreekse aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid van de Staat voor die bestaande onrechtmatige situatie.

En de Staat de hier aan de orde zijnde onrechtmatigheden dus naar beste vermogen dient op te heffen.

De Staat der Nederlanden en het zogeheten tribunaal dragen gezamenlijk verantwoordelijkheid voor de afwezigheid van de fundamentele rechtsbescherming die zich hier manifesteert. Dat wil dus zeggen voor het ontbreken van enige wettelijke regeling die vrijheidsontneming legitimeert.

De Staat door de pretense afstand van soevereine rechten en plichten op dit vlak.

En het zogenaamde tribunaal door opzettelijk in gebreke te blijven om in deze fundamentele rechten voor verdachten te voorzien.

Behalve de Staat, is dus evenzeer ook het zogenaamde tribunaal gehouden tot een onmiddellijke beëindiging van de schendingen

van de fundamentele mensenrechten van eiser, die hier aan de orde zijn.

Dat moet dus de inzet zijn van de Nederlandse Staat zowel als van het zogeheten tribunaal.

En de enige adequate manier om terstond een einde te maken aan deze fundamentele rechtsschending, dat personen als eiser van hun vrijheid worden beroofd zonder een voorafgaande wettelijke regeling, is onmiddellijk ontslag uit het voorarrest. Dat immers in strijd met dit fundamentele recht wordt opgelegd.

Binnen het kader van deze opvatting - de opvatting dus dat de Nederlandse wetgever op zichzelf zomaar de Nederlandse wet voor een bepaald gebied voor geabandonneerd kan verklaren -, is de Nederlandse Staat dan ook tenminste gehouden om er alles aan te doen wat in zijn vermogen ligt om te bevorderen dat er terstond een einde komt aan deze rechtsaantasting.

En als het zogeheten tribunaal nog enige legalistische preten- tie heeft, dan zal het daaraan onverwijld moeten meewerken. Weigert het zogenaamde tribunaal dit, dan manifesteert en profileert het zich daarmee verder als een juridisch monstrum, een gevaar voor de internationale rechtsorde.

Maar natuurlijk dient alles wat tot nu toe op dit punt door mij namens eiser is gesteld, beschouwd te worden als strikt te zijn gezegd onder voorbehoud.

Want wat beweert de Staat nu eigenlijk precies op dit punt ?

De Staat beweert op dit punt dat hij gerechtigd zou zijn om zomaar de Nederlandse wet ergens wel of niet van toepassing te verklaren.

Ergens op Nederlands territorium.

En dit dan bij enkele en eenvoudige wettelijke bepaling.

De Staat zegt overigens niet, en ook dat is van belang: 'ik draag de Nederlandse wetgevende, bestuurlijke en rechtsprekende macht inzake vrijheidsontneming in ruimtes, verhuurd aan het zogenaamde tribunaal, over aan...'

Nee, de Staat zegt enkel en alleen in het kader van die wet: 'de Nederlandse wet met betrekking tot vrijheidsberoving wordt daar, in die ruimtes van het zogeheten tribunaal, gewoon prijsgegeven'.

Kan dat ?

Kan de Nederlandse wetgever bepalen dat de Nederlandse wetgeving - d.w.z. de Nederlandse wetgevende, rechtsprekende en bestuurlijke macht, de Nederlandse rechtsmacht, kortom de soevereiniteit inzake vrijheidsberoving - wordt prijsgegeven ?

En dat dan niet bij een verdragsbepaling, dus een bepaling van hogere orde. Maar bij enkele en eenvoudige wettelijke bepa-

ling ?

Waarbij die eenvoudige en simpele wettelijke bepaling dan voorts - slordigerwijs - nog niet eens expliciet aangeeft aan wie of wat die wetgevende, bestuurlijke en rechtsprekende macht, die soevereiniteit, dan wel zou worden overgedragen.

En nog minder daarbij dan wordt aangegeven onder welke voorwaarden, beperkingen en garanties die bestuurlijke, rechtsprekende en wetgevende macht inzake vrijheidsberoving dan wel zou worden overgedragen.

Zodat ook nog eens onduidelijk blijft hoe verstrekkend de overdracht dan wel zou zijn.

Er wordt uitsluitend en alleen bij wet vastgelegd - althans dat is de bedoeling -, dat in de ruimtes die ter beschikking worden gesteld van het zogenaamde tribunaal de Nederlandse wetgeving inzake vrijheidsontneming niet meer zou gelden.
Punt uit.

Welke wet en welk wettelijk systeem daar dan vervolgens, wat dit aspect betreft, wél zou gelden, dat blijft obsuur.

Obscuur blijft dus daarmee evenzeer welke rechtsbescherming daar in die ruimtes van het zogenaamde tribunaal dan wél zou gelden.

En daarmee zou dan op slag, bij eenvoudige wettelijke bepaling, van recht zijn verklaard dat in die ruimtes geen enkel duidelijk gedefinieerd rechtsstelsel inzake vrijheidsbeneming zou gelden, althans geen geschreven rechtsstelsel.
De paar instant-regels die het zogeheten tribunaal heeft vervaardigd, kunnen zeker niet als zodanig gelden.

En daarmee zou dan dus, althans dit pretendeert de Staat, bij eenvoudige wettelijke bepaling een voor de gehele wereld unieke situatie in het leven zijn geroepen.
Namelijk dat er in bepaalde ruimtes van het eigen territoir, bij eigen nationale wet, een rechtvacuüm zou zijn gecreëerd. Een toestand waarin inzake vrijheids beneming en rechtsbescherming geen geschreven rechtsstelsel meer zou gelden.

Een toestand die nergens anders in de wereld bestaat.
En zeker niet in dat deel van de wereld dat zich als beschaafd beschouwt.

Kan dat ?

Kan het zo zijn dat bij eenvoudige wettelijke bepaling - let wel: bij eenvoudige wettelijke bepaling - wordt bepaald dat ergens op Nederlands territorium niet alleen de Nederlandse wet inzake rechtsbescherming van personen eenvoudig verlaten wordt en buiten toepassing wordt verklaard, zodat daar het Nederlandse rechtsstelsel terzake van vrijheidsontneming niet meer zou gelden ?

Maar dan bovendien ook nog, als gevolg van die eenvoudige wettelijke bepaling, ook enig ander geschreven rechtsstelsel terzake van vrijheidsontneming in hoge mate zou komen te ontbreken ?

Laten we hier eens even op door-excerceren.
Als het inderdaad mogelijk zou zijn dat de Nederlandse wetgever, bij eenvoudige wettelijke bepaling, zou kunnen regelen dat de Nederlandse wet inzake rechtsbescherming van personen in ruimtes beschikbaar gesteld aan het zogenaamde tribunaal, niet meer zou gelden, dan moet dat ook mogelijk zijn voor andere delen van het Nederlandse territorium.

Wat dus zou kunnen voor ruimtes bestemd voor het tribunaal, zou dan ook kunnen voor bijvoorbeeld Vlieland.

Wat de Staat dan ook pretendeert, is dat het mogelijk zou zijn dat de Nederlandse wetgever, bij enkele en eenvoudige wettelijke bepaling, zou kunnen bepalen dat de Nederlandse wet inzake rechtsbescherming van personen niet van toepassing is voor bijvoorbeeld personen op het eiland Vlieland. Of voor de inwoners van een stad als Amsterdam.

Natuurlijk is dat niet alleen - en dat al op het eerste gezicht - onaannemelijk.

Het is zelfs absurd.

Niet valt aan te nemen dat de Nederlandse wetgever zomaar even kan bepalen dat op stukken Nederlands territorium plotseling de Nederlandse wetten inzake de rechtsbescherming van personen niet meer zou gelden.

Nogmaals, de pretentie daarbij van de Staat is dat dit dan bovendien ook nog zou kunnen bij eenvoudige concurrente wettelijke bepaling.

Het gaat hier immers niet om een wettelijke bepaling van van hogere orde, of om een verdragsbepaling, maar om een simpele concurrente wettelijke bepaling.

Een bepaling van gelijk niveau en van gelijke rechtskracht als de rest van de nationale wetgeving.

Dat wil dus zeggen: de pretentie van de Staat is dus dat de Nederlandse wetten ergens voor een belangrijk deel kunnen worden afgeschaft, middels een concurrente bepaling die van gelijke orde is als allerlei andere wettelijke bepalingen.

Een concurrente wettelijke bepaling, die dus, qua rangorde, bijvoorbeeld ook gelijk is aan die uitdrukkelijke wettelijke bepalingen die vaststellen dat de Nederlandse wetten voor het gehele grondgebied van Nederland gelden.

En die, qua rangorde, evenzeer gelijk is aan die wettelijke bepalingen die uitdrukkelijk vastleggen dat de Nederlandse wetten ook voor iedereen gelijk gelden.

En die bovendien, qua rangorde, tenslotte ook nog gelijk is aan die Nederlandse wetten die bedingen dat de bescherming die Nederlandse wetten bieden voor iedereen gelijk geldt, waar men zich ook bevindt binnen Nederlands territorium.

Dat valt niet aan te nemen.

Maar stel nu: het zogeheten tribunaal dient niet alleen voor

rechtmatig te worden gehouden, maar bovendien kan al hetgeen het zogenaamde tribunaal verricht - hoe onrechtmatig ook, tot aan ernstige mensenrechten-schendingen toe - niet door de Nederlandse rechter beïnvloed worden, omdat dit handelen buiten de Nederlandse rechtsorde zou vallen.

Dat is dus niet zo, maar stel dat het inderdaad daarvoor zou moeten worden gehouden.

Dan nog is de Nederlandse Staat dus uitdrukkelijk **mede-verantwoordelijk**, indien dit handelen van het zogenaamde tribunaal onrechtmatig zou zijn jegens derden.

Mede-verantwoordelijk en **mede-aansprakelijk** voor de door het zogeheten tribunaal gepleegde rechtsschendingen jegens eiser, tot aan ernstige mensenrechten-schendingen toe.

Dit omdat de Nederlandse Staat het zogenaamde tribunaal op zijn grondgebied duldt en het ook nog eens de vrije hand zou hebben gegeven door de eigen wetgeving, naar dan beweerd zou worden, vergaand terug te trekken.

Die mede-verantwoordelijkheid berust op een duidelijke volkenrechtelijke basis.

Een Staat kan niet stellen: ik geef soevereiniteit uit handen aan derden, waar ik overigens wel mee blijf samenwerken. En als er dan fundamentele rechten worden geschonden dan geef ik **niet thuis** en wijs iedere aansprakelijkheid van de hand.

Dat zou bepaald te gemakkelijk zijn !

Door de Raad van State is die blijvende mede-verantwoordelijkheid ook duidelijk benadrukt in een andere situatie. Dat was ter gelegenheid van het totstandkomen van het Kruisraketten-verdrag.

Tot tweemaal toe vroeg de regering toen volkenrechtelijk advies aan de Raad van State en tot tweemaal toe wees de raad van State er met nadruk op dat, ook als deze kernwapens van een ander dan de Staat der Nederlanden zouden zijn, en een ander dan Nederland over een eventueel gebruik zou beslissen - i. c. dus de Verenigde Staten - Nederland niettemin volkenrechtelijk gezien mede aansprakelijk zou blijven voor een daadwerkelijk, en eventueel onrechtmatig gebruik hiervan vanaf Nederlands grondgebied.

Aangenomen moet worden dat een dergelijke blijvende mede-verantwoordelijkheid van de Staat der Nederlanden ook geldt voor het onderhavige geval.

Waaruit dan op zichzelf weer de verplichting voortvloeit om, als door het zogeheten tribunaal in ernstige mate onrechtmatig wordt gehandeld jegens personen, de Staat zich inspanningen heeft te getroosten om dit weer zoveel mogelijk ongedaan te maken.

En als de Nederlandse Staat, ook van uit dit perspectief, in hoge mate mede-verantwoordelijk blijft voor onrechtmatig optreden van het zogenaamde tribunaal, dan is en blijft de rechter, dus ook vanuit deze optiek, te enen male bevoegd om

de Staat daarop aan te spreken.

Die verplichting om naar vermogen alles in het werk te stellen om onrechtmatige handelingen - tot ernstige schendingen van mensenrechten jegens eiser toe - naar vermogen zoveel mogelijk ongedaan te maken, geldt dus onverkort voor de Staat, ook als men aanneemt dat art. 17 van de 'Aanpassingswet', dat de Nederlandse wet als niet van toepassing moet worden beschouwd op vrijheidsbeneming binnen de ruimtes van het zogenaamde tribunaal geldig en toepasselijk recht zou opleveren.

Maar die verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid van de Nederlandse Staat is natuurlijk helemaal absoluut, als men uitgaat van de onverbindendheid de Nederlandse wet en van het zogeheten tribunaal als instelling.

Met als konsekwentie dat dan mitsdien de rechtsbescherming van de Nederlandse wet inzake vrijheidsontneming in deze ruimtes wel degelijk als onverkort van toepassing moet worden beschouwd.

De Nederlandse rechter is dan zonder meer de competente rechter, in de volle breedte, als het erom gaat die rechtsbescherming ook daar te effectueren.

En de Staat behoudt dan volledig en onverkort de jurisdictie over eiser, zich bevindend in de tribunaal-ruimtes.

En kan dan ook, zonder enig probleem, overgaan tot onmiddellijke vrijlating van eisers.
Zoals in de primaire eis wordt gevorderd.

Een dergelijke gevolgtrekking is al eerder gemaakt in dit pleidooi aan de hand van een nadere beschouwing van art. VI, lid 2 van het Verdrag.

Dat immers tot uitgangspunt verheft dat de Nederlandse wet nu juist in beginsel wél zou blijven gelden in de ruimtes van het zogenaamde tribunaal.

De conclusie is even dwingend als onvermijdelijk.

Of men er nu vanuit gaat dat het zogeheten tribunaal rechtmatig is of niet, en of men er nu wel of niet vanuit gaat dat artikel 17 geldig en toepasselijk recht oplevert of niet, in elk geval berust onder al die omstandigheden op de Staat een onmiskenbare verplichting om alles te doen wat in zijn vermogen ligt om terstond een einde te maken aan de onrechtmatige detentie van eiser.

De vorderingen van eiser zijn hierop toegesneden.

Ik kom nu te spreken van een volgende ernstige schending van de mensenrechten-positie van eiser.

Het is een fundamenteel recht voor een ieder, die door arres-

tatie of gevangenhouding van zijn vrijheid is beroofd, dat hij of zij terzake van die vrijheidsontneming bij de rechter een voorziening kan vragen, opdat die rechter binnen korte termijn beslist over de wettigheid van zijn gevangenhouding en zijn invrijheidstelling beveelt, indien die gevangenhouding onrechtmatig is.

Dat fundamentele recht wordt onder anderen tot uitdrukking gebracht is artikel 9, vierde lid, van het Internationale Verdrag inzake Burgerlijke en Politieke rechten.

Maar ook in artikel 5, vierde lid, van het Europees Verdrag voor Rechten van de Mens wordt exact hetzelfde fundamentele recht vastgesteld:

"Een ieder, wie door arrestatie of detentie zijn vrijheid is ontnomen, heeft het recht voorziening te vragen bij het gerecht opdat deze spoedig beslist over de rechtmatigheid van zijn detentie en zijn invrijheidstelling beveelt, indien die detentie onrechtmatig is."

Nu is het zo, dat een dergelijke voorziening, die dus een fundamenteel recht behelst, bij het zogeheten tribunaal totaal ontbreekt.

Noch in het Statuut van het zogeheten tribunaal, noch in de Rules of Procedure and Evidence die het zogenaamde tribunaal zelf heeft gewrocht, is ook maar iets terug te vinden van het toebedelen van een dergelijk fundamenteel recht aan degenen die door het zogenaamde tribunaal in voorarrest worden geplaatst.

Het Statuut en het door het zogeheten tribunaal zelf ontwikkelde procesrecht voorzien eenvoudig op geen enkele wijze in tegemoetkoming aan dit fundamentele mensenrecht.

En dat betekent dus dat eiser ook geen gelegenheid heeft om, door het zogenaamde tribunaal in voorarrest geplaatst, dit fundamentele recht daadwerkelijk te effectueren in het kader van deze vrijheidsberoving door dit zogenaamde tribunaal.

Natuurlijk is het onaanvaardbaar dat dit zogenaamde tribunaal meent een fundamenteel mensenrecht, dat iedereen toekomt die van zijn vrijheid wordt beroofd, zomaar te kunnen schrappen in het kader van het eigen functioneren.

Voor de verduistering van dit fundamentele recht door het zogeheten tribunaal draagt de Staat der Nederlanden - opnieuw - evenzeer een zware verantwoordelijkheid.

De Staat heeft immers dit zogenaamde tribunaal op zijn grondgebied de vrije hand gegeven. En zodoende afgezien van het handhaven van zijn soevereiniteit terzake.

Zonder echter erop toe te zien dat, nota bene op Nederlands territorium, ook deze fundamentele mensenrechten door dit zoge-

naamde tribunaal zouden worden gerespecteerd.

Dat betekent dus dat de Staat der Nederlanden ook hier evenzeer jegens eiser aansprakelijkheid draagt uit onrechtmatige daad.

Een onrechtmatige daad die in casu ook hier weer gevormd wordt door een nalaten.

Een nalaten om er op toe te zien dat de fundamentele mensenrechten op Nederlands territorium jegens eiser onverkort worden gehandhaafd.

Onder welke omstandigheden dan ook.

En dat betekent dus ook dat ook hier Nederland ook maar te zorgen heeft dat het voor eiser tot rechtsherstel komt.

En dat impliceert dan op zijn beurt weer dat de Nederlandse rechter hier de plicht heeft om alsnog in deze leemte te voorzien.

En om daarbij als vangnet op te treden.

Een vangnet om er zorg voor te dragen dat de noodzakelijke maatregelen worden getroffen, zodat verzekerd wordt dat eiser alsnog in de gelegenheid wordt gesteld om dit fundamentele recht uit te oefenen

Waar dit fundamentele recht door het zogenaamde tribunaal dus aan eiser wordt onthouden.

De Nederlandse rechter dient er dus zorg voor te dragen dat aan eiser alsnog uitoefening van zijn op dit vlak geldende fundamentele mensenrecht wordt verleend, daar waar het zogenoemde tribunaal faalt om hem de uitoefening van dit recht te verzekeren.

En moet dus voor hem onmiddellijk de gelegenheid scheppen dat hij toegang krijgt tot de geëigende rechterlijke toetsing van de rechtmatigheid van zijn vrijheidsbeneming.

En ook dit impliceert dan voorts dat de Nederlandse rechter hier terzake als de bevoegde rechter moet worden beschouwd.

En dat die Nederlandse rechter inderdaad moet doen wat hem door eiser gevraagd wordt.

Namelijk ten volle oordelen over de rechtmatigheid van eiser's detentie door het tribunaal.

In samenhang daarmee dient zich nog een volgend fundamenteel recht aan.

Dat eveneens door het zogenoemde tribunaal grof is geschonden.

En dat is de rechtsbescherming die iedere burger moet kunnen invoeren tegen een voornemen om hem uit te leveren.

In elk beschaaft land heeft iedere burger die met uitlevering wordt bedreigd een humanitair recht om dit voornemen tot

uitlevering door de eigen rechter te laten toetsen. Die moet dan vervolgens beslissen of die voorgenomen uitlevering rechtmatig is of niet.

Ook dat vormt een mensenrecht, dat regelrecht is gerelateerd aan het bepaalde in artikel 9, vierde lid, van het Internationale Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke rechten. De regering erkent dit recht uitdrukkelijk.

Die erkenning van dit recht wordt onder meer tot uitdrukking gebracht in de Memorie van Toelichting op het wetsontwerp van de wet "Bepalingen":

"Niettemin zijn wij van oordeel dat de Staten het recht, en tegenover de aangehouden personen de plicht, hebben te onderzoeken of zij in een concreet geval inderdaad verplicht zijn tot samenwerking met het Tribunaal.

Het gaat hier uiteindelijk om de beoordeling van de rechtmatigheid van vrijheidsbeneming in de zin van artikel 9, vierde lid van het International Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, waartoe iedere Verdragsstaat die vrijheidsbeneming toepast, toegang tot de eigen nationale rechter moet bieden. Vandaar dat van het toekennen van een rol aan de nationale rechter bij overleveringsprocedures, als voorzien in de artikelen 2-5 van het wetsvoorstel, niet kan worden afgezien.

Artikel 3 handelt over de fase van voorlopige aanhouding, voorafgaand aan het in behandeling nemen door de rechter van het verzoek om overlevering aan het Tribunaal. Uit de van overeenkomstige toepassing verklaarde bepalingen van de Uitleveringswet blijkt welke instanties bevoegd zijn tot deze voorlopige aanhouding en welke procedures daartoe dienen te worden gevolgd.

Voorgescreven is dat een in Nederland aangehouden verdachte voor de officier van justitie in 's-Gravenhage dient te worden geleid.

Dit hangt samen met het feit dat in artikel 4 de arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage bij uitsluiting van andere rechtbanken bevoegd wordt verklaard overleveringszaken te behandelen.

(...)

Artikel 4 regelt de procedure voor de behandeling van en beslissing op verzoeken tot overlevering. De gronden waarop de rechter de toelaatbaarheid van de overlevering kan onderzoeken zijn beperkt tot die genoemd in het derde lid, hierboven reeds toegevoegd. De Minister van Justitie beslist, als vertegenwoordiger van de door het Tribunaal aangezochte Staat, uiteindelijk op het verzoek en draagt bij inwilliging ervoor dat kan worden voldaan aan het bepaalde in artikel 5."

(Tweede Kamer 1993-1994, 23 542, nr. 3, blz. 4-5)

Het systeem dat de wetgever in de relatie tussen de Nederlandse Staat en het zogeheten tribunaal met betrekking tot uitle-

vering voor ogen staat, is dus helder en duidelijk.

De Nederlandse rechter is bij uitlevering aan het zogenaamde tribunaal van personen, aangehouden op Nederlandse bodem. uitdrukkelijk een belangrijke rol toegekend.

Het is de Nederlandse rechter die uiteindelijk over het voor-nemen tot een dergelijke uitlevering van de wetgever het laatste woord toebedeeld heeft gekregen.

Dit veegt definitief alle schijn-argumenten van degenen die graag zouden zien dat de Nederlandse rechter zich helemaal nergens mee bemoeit van tafel.

Als het gaat om uitlevering van door het zogenaamde tribunaal gezochte personen die op Nederlandse bodem worden aangetroffen, is dus eerst een gang langs de Nederlandse rechter onontkoombaar.

Om te oordelen over de rechtmatigheid van de voorgenomen uitlevering.

Vele bij deze wetgeving betrokken politieke partijen in de Tweede Kamer wilden zelfs nog een forse stap verder gaan bij de rechtsbescherming die de Nederlandse rechter zou kunnen bieden tegen uitlevering aan het zogeheten tribunaal.

Een aantal frakties, en ook de Raad van State, vonden namelijk dat er eigenlijk ook nog cassatie-beroep mogelijk zou moeten zijn tegen een beslissing van de Nederlandse rechter, genomen in beroep tegen uitlevering aan het zogenoemde tribunaal.

Daar is dan ook breedvoerig over gedelibereerd in de Kamer.

Heel duidelijk stelde de regering het ook nog eens in de Nota n.a.v. het eindverslag:

"Staten hebben de verplichting om in de gevallen die binnen de bevoegdheidssfeer van het Tribunaal vallen aan het Tribunaal de gevraagde medewerking te verlenen. Er ligt echter ook een verantwoordelijkheid - en tegenover het in rechte te betrekken individu een plicht (waarvoor zowel nationale als internationale rechtsbronnen zijn aan te voeren) - te toetsen of de uit artikel 29 voortvloeiende verplichting in het concrete geval inderdaad bestaat.

Die toetsing zal, naar wij aannemen, in voorkomend geval marginaal zijn, maar niettemin inhoudelijk."

(Tweede kamer 1993-1994, 23 542, nr. 6, blz. 9)

En elders in deze Nota n.a.v. het eindverslag:

"In de tweede plaats wil artikel 2 duidelijk maken dat de procedure van overlevering niet anders dan overeenkomstig de volgende artikelen (de artikelen 3, 4 en 5) kan plaatsvinden, d.w.z. uitsluitend volgens een procedure die in de tussenkomst van de Nederlandse overheid in de vorm van openbaar ministerie, arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage en Minister van Justitie voorziet."

(Tweede Kamer 1993-1994, 23 542, nr. 6, blz. 7)

Daar is dus geen woord Spaans bij !
Zo zit dus de wet in elkaar, en niet anders.

De geluiden van wat 'de abstinenteren' genoemd zouden kunnen worden - degenen die rondbazuinen dat de Nederlandse rechter bij uitlevering aan het zogenaamde tribunaal geen rol zou mogen en kunnen spelen -, ten spijt.

Die 'abstinenteren' strooien maar wat rond.
Bij de juridische desinformatie die zij verspreiden is dan ongetwijfeld de wens de vader van de gedachte.

Zij proberen het zogenoemde tribunaal zo sankrosankt, zo met een aureool omringd, voor te stellen, dat het ver boven de Nederlandse rechter verheven zou zijn.

Uiteraard wordt deze dwaal-voorstelling van NAVO-wege van harte ondersteund en gepromoot.

Als dus door het zogenaamde tribunaal gezochte personen op Nederlands territorium worden aangehouden, dan heeft de rechter dan ook een onmiskenbare taak inzake een voorgenomen uitlevering.

Maar hoe zit het nu als een door het zogenaamde tribunaal gezochte persoon niet in Nederland, maar elders in de wereld wordt aangehouden ?
Zoals met eiser het geval is geweest.

Allereerst valt hierover dan op te merken dat, als de Staat der Nederlanden ervan uitgaat dat als een persoon die in Nederland wordt aangetroffen, waarvan de uitlevering wordt gevraagd, hem of haar rechterlijke bescherming van, en dus een beroep op de rechter toekomt - en dit als een zaak van fundamenteel recht -, de Staat daarmee al impliciet aangeeft dat ook naar zijn opvatting dergelijke personen eenzelfde recht toekomt om rechtsbescherming door de rechter in te roepen tegen een voorgenomen uitlevering aan het zogenaamde tribunaal vanuit enig ander land.

Vanuit deze prealabele vaststelling kunnen we vervolgens eens nader bekijken wat de Nederlandse wetgever hierover aangeeft.

Het is kennelijk de bedoeling van de Nederlandse wetgever geweest zo'n situatie te regelen in artikel 7, eerste lid, van de wet "Bepalingen".
Dit artikel luidt:

"Doorvoer van personen die als verdachten door de autoriteiten van een vreemde staat aan het tribunaal worden overgeleverd, geschiedt in opdracht van Onze Minister door en onder bewaking van Nederlandse ambtenaren."

Over rechtsbescherming en het recht om een beroep op de rechter te doen terzake van de voorgenomen uitlevering in een

situatie van zogenaamde 'doorvoer', wordt echter noch in dit artikel, noch elders in de wet ook maar iets gezegd.

Reden om eens in de Memorie van Toelichting met betrekking tot art. 7 te gaan kijken, of daarin over deze aspecten wellicht iets wordt opgemerkt.

We lezen dan in deze Memorie van Toelichting:

"Artikel 7, eerste lid, gaat over de doorvoer van personen die vanuit het buitenland naar de Nederlandse grens worden gebracht en daar worden overgenomen door de Nederlandse autoriteiten ten einde onder bewaking te worden vervoerd naar het gebouw van het Tribunaal of naar een onder gezag van het Tribunaal staande detentieruimte. Hoewel de titel voor detentie berust op een last van een vreemde staat ter uitvoering van een verzoek of bevel van het Tribunaal, wordt de verantwoordelijkheid voor de vrijheidsberoving gedurende het vervoer door Nederland overgenomen. De rechtstitel daarvoor wordt in artikel 7, eerste lid, geboden."

(Tweede Kamer 1993-1194, 23 542, nr. 3, blz. 5)

Hierbij vallen een aantal dingen op en dienen een aantal conclusies te worden getrokken:

1. Allereerst is het onbegrijpelijk dat de regering hier in deze Memorie van Toelichting meent te kunnen beweren dat het in artikel 7, eerste lid, gestelde een rechtstitel zou kunnen opleveren voor vrijheidsberoving in een situatie van zgn. 'doorvoer' hier in Nederland.

Dit artikel rept namelijk in het geheel niet van vrijheidsberoving.

Laat staan dat het daarvoor enige vorm van wettelijke regeling bevat !

En kan dan ook allerm minst worden beschouwd als een bepaling waarmee voldaan is aan het fundamentele rechtsbeginsel dat niemand van zijn vrijheid kan worden beroofd dan krachtens een daaraan voorafgaande wettelijke bepaling.

De onverbiddelijke conclusie is: ook voor de vrijheidsberoving tijdens een situatie van zogenaamde 'doorvoer' ontbreekt elke wettelijke bepaling.

2. Vervolgens voldoet dit artikel 7, eerste lid, ook niet aan het **grondwettelijke vereiste** van artikel 15, lid 2, inhoudende dat iemand wiens vrijheid niet op rechterlijk bevel is ontnomen, toegang tot de Nederlandse rechter heeft.

Wat betreft een eventuele toegang tot de rechter in verband met de vrijheidsberoving hier ter lande met betrekking tot personen die hier als verdachten van het zogeheten tribunaal aan de grens verschijnen, ter fine van uitlevering aan dit zogenaamde tribunaal, wordt immers noch in art. 7, noch in enig ander artikel ook maar iets geregeld.

3. Dat de wet hier personen die, zoals art. 7 dat uitdrukt, 'doorgevoerd' worden hier te lande rechten zou onthouden - namelijk een beroep op de rechter -, die diezelfde wet overigens wél toekent aan personen die hier in Nederland zelf ten gerieve van het zogenaamde tribunaal worden aangehouden, is daarbij dan trouwens niet alleen in strijd met de Grondwet. Maar ook nog eens met de betreffende bepalingen in de mensenrechten-verdragen.

Die strijd met het fundamentele recht dat een ieder die uitgeleverd dreigt te worden eerst toegang dient te worden verleend tot de rechter, doet zich bij degenen die 'doorgevoerd' dreigen te worden in elk geval heel duidelijk voor.

Die strijdigheid met dit fundamentele recht doet zich met name in elk geval voor, als tenminste al niet eerder, d.w.z. vóór de daadwerkelijke uitlevering, in het land van herkomst aan de betrokken persoon de gelegenheid is geboden om aldaar een beroep te doen op de rechter.

4. Nu kan het zijn dat de wetgever impliciet veronderstelt dat, indien iemand voor zgn. 'doorvoer' bij de grens verschijnt, de betrokkene al in het land van herkomst een dergelijk appèl op de rechter heeft kunnen doen. De zinsnede in de geciteerde tekst van de Memorie van Toelichting:

"Hoewel de titel van detentie berust op een last van een vreemde staat ter uitvoering van een verzoek of bevel van het tribunaal (..),

lijkt op zo'n bedoeling van de wetgever te wijzen.

Want hoe zou er een - definitieve - last tot uitlevering kunnen zijn, zo lijkt dan de redenering, als er niet eerst de mogelijkheid van een beroep op de rechter terzake van die uitlevering is geweest? En wel een beroep op de rechter terzake van voorgenomen uitlevering, dat - zo blijkt uit veelvuldige uitlatingen van de regering -, ook door de Nederlandse wetgever als een fundamenteel recht wordt erkend?

5. De wetgever gaat er dus klaarblijkelijk vanuit dat als iemand voor 'doorvoer' aan de grens verschijnt, hij al in de gelegenheid is geweest om zijn fundamentele recht om een beroep op de rechter te doen al heeft kunnen uitoefenen in het land van herkomst. Aldus zal art. 7 van de wet kennelijk moeten worden verstaan.

Dat is ook zo door leden van de Tweede Kamer, de mede-wetgever, begrepen.

Zo blijkt o.a. uit de woorden van het Kamerlid Sipkes bij de mondelinge behandeling van het wetsontwerp:

"Wat mij betreft blijft de bescherming van de burgers -

niet alleen van de Nederlandse burgers, maar van alle burgers die hier eventueel voorgeleid kunnen worden - echt gewaarborgd en onderzoekt iedere staat zelf of diegene inderdaad voor het tribunaal kan komen en bekijkt men later of eventueel gratie moet worden overwogen. Volgens mij is er in dat geval ook geen strijd met hetgeen men verplicht is, als wetgever richting de onderdanen te doen, namelijk hen te beschermen, voor zover dit onder de Nederlandse rechtsmacht valt".

(Tweede Kamer 1993-1994, 3 maart 1994, TK 57-4243)

Maar in het geval van eiser is dat daartoe volstrekt geen gelegenheid geweest !

Vóórdat eiser zijn recht om een beroep te doen op de rechter terzake van zijn voorgenomen uitlevering had kunnen afronden, is hij immers brutaalweg gekidnapt en afgevoerd.

Dit in een gezamenlijke aktie van het zogenaamde tribunaal, elementen uit de Servische regering en de Staat der Nederlanden.

Het gaat hier dus om en flagrante inbreuk van op de uitoefening van een fundamenteel mensenrecht.

Zoals bekend had eiser een beroep gedaan op het Federale Constitutionele Hof van Joegoslavië, teneinde de rechtmatigheid van zijn uitlevering te laten toetsen.

Volkomen in lijn dus met het fundamentele recht dat hem toekwam.

Het Constitutionele Hof had, bij uitspraak van op 28 juni 2001, in een voorlopige beslissing elke verdergaande stap tot uitlevering voorlopig opgeschort.

Dit in een unanieme beslissing van het Hof van vier tegen nul.

Daarmee bevond eiser zich dus uitdrukkelijk onder bescherming van de nationale rechter.

Een bescherming die een ieder die te maken krijgt met een voornemen tot uitlevering dus kan inroepen.

Als zijnde een uitdrukkelijk mensenrecht !

Iedereen had dit recht van eiser dan ook moeten respecteren.

De elementen uit de Servische regering, die hem wederrechtelijk hebben uitgeleverd.

De NAVO-landen, die bij de ontvoeringsoperatie betrokken zijn geweest.

De Staat der Nederlanden, die hieraan volop hebben meegewerkt en die daarbij - zoals blijkt uit een artikel in de NRC - zelfs Apache-helicopters heeft ingezet.

De Staat heeft ook, ondanks het duidelijk onrechtmatige karakter van deze ontvoeringsaktie, toegelaten dat hij naar Nederlands grondgebied werd overgebracht en heeft hem voorts onrechtmatigwijls aan het zogeheten tribunaal overgedragen.

En tenslotte had ook het zogeheten tribunaal zelf had de uitoefening van dit fundamentele recht van eiser moeten respecteren.

Maar nog diezelfde dag dat het Constitutionele Hof de beslissing nam, werd hij uit zijn cel in Belgrado weggehaald en naar Den Haag gedeporteerd.

De ontvoering van eiser, zonder dat rekening werd gehouden met zijn grondrecht om zich terzake van een voorgenomen ontvoering tot de nationale rechter te wenden, staat niet op zichzelf.

Van het zogenaamde tribunaal kenden we de criminele praktijk om op het territoir van het voormalige Joegoslavië mensen zomaar van de straat te plukken en naar hun cellen in Scheveningen te slepen, al veel langer.

Die praktijk om zomaar mensen van de straat te plukken die door het zogenaamde tribunaal worden gezocht, zonder dat er rekening wordt gehouden met hun fundamentele mensenrecht om eerst een beroep te mogen doen op de rechter terzake van uitlevering, zien we vooral in praktijk worden gebracht in de Republica Srbska, en treft dan ook vrijwel uitsluitend Serviërs.

Het zijn dan hoofdzakelijk onder de noemer van KFOR optredende NAVO-troepen, die daarbij voor het zogenaamde tribunaal optreden als een soort para-militaire politiemacht. En die dus met het zogenaamde tribunaal samenspannen tot dit soort illegale onvoeringen en mensenroof.

Waarbij aldus, het moet nogmaals worden herhaald, hoofdzakelijk gezochte Serviërs tot slachtoffer worden gemaakt.

Bij dergelijke misdadige praktijken, flagrant in strijd met het internationale recht, ziet men een gestroonlijnde samenwerking tussen dit zogenaamde tribunaal en de NAVO-troepenmacht.

Het is verbijsterend te moeten vaststellen dat nu juist een beweerdelijk rechtsinstituut als dit zogenaamde tribunaal zich met dit soort mensenroof onledig houdt.

Want mensenroof is het, waaraan het zogenaamde tribunaal zich met deze praktijk schuldig maakt. Waarbij immers de betrokken Serviërs het fundamentele recht van rechtsbescherming door door een onafhankelijke rechter, die moet oordelen over de toelaatbaarheid van hun uitlevering, wordt ontzegd.

Waarom worden vooral Serviërs de dupe gemaakt van dit soort mensenroof, in strijd met fundamentele mensenrechten en opgezet in een voorbeeldige samenwerking tussen het zogenaamde tribunaal en de NAVO-troepen?

Omdat de Serviërs in Bosnië zowel als de Serviërs in Joegoslavië

vië het hart hebben gehad om de NAVO te weerstreven.
En het moet niet allen hen duidelijk worden gemaakt, maar ook de gehele wereld, dat de NAVO zich niet straffeloos laat tarten.

Bombardementen zijn dan niet genoeg, maar ook wraakjustitie is dan een volgende stap.

En een dieptepunt van mensenroof is wel de manier waarop eiser werd ontvoerd en opgesloten door het zogenaamde tribunaal. Als resultaat van een criminele samenwerking van elementen uit de Servische regering, de Staat der Nederlanden en het mario-netten-tribunaal zelf.

Hij vormt immers hét symbool van het Servische verzet tegen de NAVO.

Een dieptepunt van mensenroof, want eiser had immers een beroep gedaan op zijn fundamentele mensenrecht om zijn voorgenomen uitlevering aan het zogenaamde tribunaal te laten toetsen door de bevoegde Joegoslavische rechter.

Die had beslist dat zijn uitlevering aan het zogenaamde tribunaal opgeschort diende te worden.

Tot een definitieve beslissing over de toelaatbaarheid van zijn uitlevering zou zijn genomen.

Het Joegoslavische Constitutionele Hof was tot een dergelijke beslissing, volgens iedere internationale juridische standaard, volkomen bevoegd en gekwalificeerd.

De jurisdictie van dit Hof had dan ook volstrekt moeten worden gerespekteerd en nadere besluiten van dit Hof hadden gewoon moeten worden afgewacht.

Maar het fundamentele recht van eiser om de rechter te laten toetsen of uitlevering aan het zogenaamde tribunaal toelaatbaar zou zijn, werd bruut onder de voet gelopen en geschoffeerd door de criminele organisatie die daarvoor door het zogeheten tribunaal, de Staat der Nederlanden en elementen uit de Servische regering werd gesmeed.

En weer zien we dus dat de mensenrechten-cultus voor veel landen en instituties hier in het Westen een soort kunstgebit is: soms zit het in, maar als het niet nodig is ligt het op het nachtkastje.

Een enkele keer kom je hier wel eens een individu tegen die zich voor deze gezamenlijke wild-west show van het zogenaamde tribunaal, de Nederlandse Staat en elementen uit de Servische regering schaamt.

Maar verder overheerst alleen maar trots en voldoening over deze vertrapping van rechten en shockerende aantasting van de rechtsorde.

Op 28 juni 2001, dezelfde dag nog van de ontvoering, werd daarover door president Kostunica voor de Servische televisie een verklaring afgelegd, waarin onder meer het volgende door hem werd gezegd:

"Ik richt mij tot u op een erg moeilijk, bijna noodlottig en beslissend moment voor ons land.

(...)

De uitlevering vanavond aan Den Haag van de voormalig president van Joegoslavië en de daaraan voorafgaande uitlevering van Milomir Stakic, kunnen niet beschouwd worden als rechtmatig en constitutioneel. Het Federale Constitutionele Hof vaardigde een tijdelijke maatregel uit tot opschorting van het decreet inzake samenwerking met het tribunaal in Den Haag, hangende een definitieve beslissing aangaande de grondwettelijkheid van dit document en, als er sprake zou zijn van elementaire eerbied - voor wettelijke procedures, dan had die maatregel gerespecteerd behoren te worden. Wat heeft plaatsgevonden kan worden beschouwd als een in ernstige mate in gevaar brengen van de grondwettelijke orde van ons land.

De rechtsstaat, die niet alleen wordt nagestreefd door de Democratische Partij van Servië, maar door de gehele DOS, kan niet worden gegrondvest op onrecht en onrechtmatigheid.

Thans zijn de hier de meest ondemocratische methodes gebruikt (...): wetteloosheid en onverschilligheid voor rechten, alsmede het zetten van vernederende stappen, waarom op een zodanige termijn zelfs door niemand van de internationale gemeenschap werd gevraagd. Samenwerking met Den Haag, die natuurlijk noodzakelijk was, kwam zo neer op louter uitlevering van de beschuldigde, zonder enige vorm van bescherming voor de betrokken burgers en, met als uiteindelijk resultaat, zonder enige bescherming voor de rechten van de Staat zelf.

Zelfs fundamentele rechtsprocedures werden niet gerespecteerd, alsof iemand hier, eerder nog dan bepaalde personen in het buitenland, zo snel mogelijk de een of andere verplichting wilde nakomen, die door wie dan ook op welk moment dan ook was aangegaan."

Over de door Kostunica genoemde negatieve gevolgen voor de Joegoslavische Staat zelf van deze illegale aktie, komen we nog nader te spreken.

Nu heeft een voortdurend media-bombardement ervoor zorg gedragen dat hier in het Westen de stellige indruk heeft postgevat dat als de openbare aanklager, in haar allesomvattende wijsheid, weer eens een aanklacht heeft doen uitgaan, de beschuldigde - en zeker als het een Serviër betreft - zich terstond zonder verder uitstel spoorlags naar Den Haag te begeven heeft.

Dit als een soort hoogste gebod. Waar ook geen enkele verhaal meer tegen bestaat.

En waarbij, als dit niet spoorlags gebeurt, het zogenaamde tribunaal gerechtigd zou zijn tot elke denkbare vorm van geweldpleging en ontvoering.

Die mythologisering van het zogeheten tribunaal, als de grote wreker van Servisch onrecht, waarbij een bevel tot aanhouding

bij wijze van spreken als het hoogste en onontkoombare recht zou gelden, en waartegen dan ook geen enkel verhaal zou gelden, bestaat wel in de zinsbegoocheling van het dominante politieke en journalistieke groepen, maar heeft geen enkele basis in het recht.

Want natuurlijk zijn er goede gronden, waarop een last tot uitlevering van het zogenaamde tribunaal zou kunnen worden afgewezen door de rechter, die eerst over een dergelijk verzoek zou moeten oordelen.

Ook in de memorie van toelichting van de wet 'Bepalingen' worden een aantal mogelijke weigeringsgronden genoemd. Waaronder - heel expliciet - 'vrees voor discriminatoire vervolging' (blz. 4 Memorie van Toelichting).

Door de Nederlandse wetgever wordt daarbij wel onmiddellijk de verwachting uitgesproken dat zich bij het zogenaamde tribunaal een dergelijke weigeringsgrond wel niet zou kunnen voordoen, maar intussen wordt een dergelijke weigeringsgrond dus wel als legitiem erkend door de Staat der Nederlanden. En ook trouwens internationaal als weigeringsgrond aanvaard.

Nu is het opsporings- en vervolgingsbeleid, waar het zogeheten tribunaal zich van bedient, inmiddels voor iedereen die ogen in zijn hoofd heeft zodanig discriminerend van aard gebleken, dat iedere pretentie van onpartijdigheid daarmee tot een regelrechte aanfluiting is gemaakt.

Over deze discriminatie bij de vervolging, waaraan het marionetten-tribunaal zich stelselmatig schuldig maakt, alsmede de verdere juridische implicaties daarvan, kon ik straks nog verder te spreken.

Maar in dit verband volstaat het om vast te stellen dat ook het Joegoslavische Constitutionel Hof hier, in verband met de gevraagde uitlevering van eiser, uitdrukkelijk een punt had dat zich voor verdere serieuze afweging leende.

Als het Joegoslavische Hof zou hebben moeten vaststellen dat er inderdaad sprake is van een **discriminatoire vervolgingsbeleid**, voornamelijk gericht op Serviërs, dan zou dit eventueel voor dit Hof een solide grond hebben moeten vormen om een **dikke streep** te zetten door de voorgenomen uitlevering van eiser aan het zogenaamde tribunaal.

Het gebrek aan **onpartijdigheid en onafhankelijkheid** in de zin van art. 6 EVRM en art. 14 IVBPR is van een manifeste en onbeschaamde openlijkheid.

Het zogenaamde tribunaal heeft zichzelf al lang en breed gepositioneerd als vooral een **rabiante Serven-jager**.

Als een instelling die niets liever doet - en ook geen ander doel dient dan - de anti-Servische hetze die het Westen nu al meer dan een decennium voert van een quasi-juridisch voetstuk te voorzien.

Met als uiteindelijke oogmerk van dit alles, om de Serviërs de schuld van de Balkan-catastrofe in de schoenen te schuiven. Teneinde zo de eigen hoofdrol, die het Westen in het opzettelijk en doelgericht opbreken van het voormalige Joegoslavië heeft gespeeld, te maskeren.

Die anti-Servische heksenjacht van het zogenaamde tribunaal, waarbij zelfs premiejagers op het spoor van de Servische beschuldigen worden gezet, gaat, onder leiding van Amerika en de NAVO, zover dat dat daarbij onder Servische beschuldigen regelmatig doden en gewonden vallen.

Dit bij de wild-west taferelen in Bosnië waar de NAVO bij de vervolging van Servische aangeklaagden steeds weer voor zorgt.

De NAVO-troepen, die rol hebben toebedeeld gekregen om als posse voor dit zogenaamde tribunaal op te treden bij de 'hunting down' van voortvluchtige Servische verdachten.

- Met zijn aandeel in de wild-west ontvoering van eiser die, onder de bescherming van het internationaal erkende mensenrecht om zich terzake van een voorgenomen uitlevering tot de rechter te wenden, zich onder de jurisdictie van het Joegoslavische Constitutionele Hof bevond;
- met de moord op en ernstige verwonding van een aantal Servische verdachten bij hun arrestatie;
- met de stelselmatige vertrapping van het mensenrecht van de ontvoerde Servische verdachten om zich terzake van hun uitlevering aan het tribunaal eerst tot de rechter te kunnen wenden,

bevestigt het zogeheten tribunaal wat het eigenlijk is: een naar het oordeel van eiser criminele organisatie van de ergste soort.

De schendingen van het internationale recht die dit zogenaamde tribunaal daarbij stelselmatig pleegt, worden daarbij in het Westen algemeen bewierookt als het summum van recht.

Eiser bevond zich dus onder de jurisdictie, en daarmee tevens onder de bescherming van het Constitutionele Hof van Joegoslavië.

Dit om gestalte te geven aan zijn fundamentele mensenrecht om de voorgenomen uitlevering door de bevoegde rechter te laten toetsen.

Een recht dat in alle zich beschaafd noemende staten wordt gerespecteerd.

Maar een pakt bestaande uit elementen uit van de Servische regering, van het zogenaamde tribunaal en de Nederlandse Staat heeft in gezamenlijkheid dit mensenrecht onder de voet gelopen en er gehakt van gemaakt.

Eiser vordert dat de Nederlandse Staat, die nota bene Apache-helicopters blijkt te hebben ingezet om deze kidnaping en mensenhandel met de Djindjic-klik in Belgrado uit te kunnen

voeren, door de rechter wordt bevolen om hier op zijn schreden terug te keren.

En dat de Staat dus wordt bevolen om alles te doen wat in zijn vermogen ligt om eiser terstond weer terug te doen keren naar de Federale Republiek Joegoslavië.

Waar hij, met een te schande maken van het internationale recht en van de rechtsbescherming die hem rechtens toekwam, met Nederlandse hulp is weggeroofd.

Hij bevindt zich nu op Nederlands territorium, en dus binnen de Nederlandse rechtsorde.

De Nederlandse rechter is dan ook bevoegd om een bevel af te geven aan de Nederlandse Staat, dat deze hem onverwijd naar Joegoslavië terug doet keren.

Dit in afwachting van verdere besluiten van het Joegoslavische Constitutionele Hof omtrent het voornemen om hem uit te leveren.

Maar ook als de rechter zou menen de Staat te moeten volgen in de pretentie, dat artikel 17 van de Aanpassingswet met betrekking tot de installatie van het zogenaamde tribunaal in Nederland geldend recht zou vormen, en als zodanig andere Nederlandse wetten die bepalen dat de Nederlandse wetten voor het gehele Nederlandse territorium en voor iedereen gelijkelijk gelden aan de kant zou zetten, dan nog heeft de Nederlandse rechter hier een taak en bevoegdheden.

Dit in het licht van de Nederlandse rol bij de jegens eiser begane onrechtmatigheden.

Die Nederlandse rol noopt de rechter er dan toe om de Staat te veroordelen om het uiterste te doen bij internationale lichamen en organisatie, in wier macht eiser zich dan in die visie bevindt, om te bewerkstelligen dat deze internationale lichamen en organisaties terstond over gaan tot terugzending van eiser naar het land waaruit hij werd ontvoerd.

Zodat het daarbij dan kan komen tot herstel van jurisdictie van het Joegoslavische Constitutionele Hof over eiser.

Ingevolge de mensenrechten-verdragen heeft een ieder bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolgung, recht op een beoordeling door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht, dat bij wet is ingesteld.

Aldus art. 14, eerste lid, van het Internationale Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten en art. 6, eerste lid van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Over het manifeste gebrek aan onpartijdigheid en onafhankelijkheid van het zogeheten tribunaal zijn al een aantal vaststellingen gemaakt en ik kom daarover nog nader te spreken.

Speciaal is nu aan de orde het criterium dat, wil een gerecht aan de standards van de **mensenrechten-verdragen** voldoen, een dergelijk strafgerecht moet zijn ingesteld bij wet.

Natuurlijk is dit criterium niet voor de sier opgenomen in de **mensenrechten-verdragen**.

Het criterium dat **alleen** strafrechten kunnen worden erkend die **bij wet** zijn ingesteld, is immers bedoeld als een garantie tegen **willekeur**.

En daarmee wordt dan tevens een **democratische legitimatie** verzekerd.

Aldus wordt dan ook veilig gesteld dat aan de instelling van een dergelijke strafgerecht een **bezonken parlementaire procedure** vooraf gaat en een dergelijk gerecht niet inderhaast in elkaar wordt geflanst en een **brede legitimatie** heeft.

Nu is dit zogenaamde tribunaal niet opgericht **bij wet**.

En is het overigens ook niet **bij Nederlandse wet** uitdrukkelijk gelegitimeerd - de Nederlandse wetgever heeft daar zeer **bewust** vanaf gezien, zo leert de parlementaire geschiedenis van de Wet tot inpassing van het zogenaamde tribunaal.

Het is opgericht door de **Veiligheidsraad**.
Als een gelegenheids-strafgerecht.

Een wezenlijk aspect van het gebod dat enig strafgerecht, wil het **erkend** kunnen worden, 'bij wet' moet zijn opgericht, vormt dus de **democratische legitimatie**.

Als **equivalent** voor zo'n 'democratische legitimatie' zou in dit verband dan kunnen gelden een oprichting bij verdrag.
Alsdan zouden daarbij een groot aantal staten betrokkenheid hebben gehad en zouden de parlementen van die staten zich daarover **impliciet** of **expliciet** hebben kunnen uitspreken.

Maar daarvan is in casu geen sprake geweest.

Wat is nu de betekenis van het feit dat het zogenaamde tribunaal niet kan worden aangemerkt als een tot oordelen bevoegde rechtsinstelling **voor het onderhavige proces** ?

Dit in het licht van het gegeven dat het niet kan worden beschouwd als in overeenstemming zijnde met het mensenrechten-criterium dat het behoorde te zijn ingesteld 'bij wet' ?

Die betekenis is dat de Staat **ook om deze reden** verder distantie dient te nemen van dit zogenaamde tribunaal.

En zich dient te kwijten van zijn **zorgplicht** dat eiser niet onrechtmatigerwijs aan de non-existente jurisdictie van dit zogenaamde tribunaal onderworpen wordt.

De Staat dient eiser dan ook, juist ook om **die reden**, of zelf vrij te laten, of bij betrokken internationale organisaties met kracht de onmiddellijke vrijlating van eiser te bepleiten.

Nu hoort men soms het geluid dat de Veiligheidsraad zó verheven, zó sacrosankt zou zijn, dat het in zijn besluiten zelfs de mensenrechten zou kunnen negeren.

Niettemin raakt het toekennen van een dergelijke middeleeuwse soevereiniteit en onaantastbaarheid aan de Veiligheidsraad, als een soort moderne tegenhanger van de toenmalige absolute heersers die ook aan geen enkel gebod gebonden waren, kant noch wal.

Want zelfs als reguliere verdragsverplichtingen voor eventuele besluiten van de Veiligheidsraad eventueel zouden hebben te wijken - iets waarvoor overigens ieder aanwijzing in het volkenrecht ontbreekt -, dan nog betekent dat nog niet dat de besluiten van de Veiligheidsraad ook dwingend recht en mensenrechten aan de kant zouden kunnen zetten !

Integendeel !

Art. 55 van het Handvest van de Verenigde Naties bepaalt dat de bevordering van eerbiediging van de rechten van de mens een kerntaak vormt voor de Verenigde Naties.

Dat betekent dat natuurlijk ook de Veiligheidsraad aan eerbiediging van de mensenrechten gebonden is.

Met andere woorden: de politieke vrijheid van de Veiligheidsraad om, naar goeddunken, besluiten te nemen zal in ieder geval daar zijn begrenzing vinden, waar als gevolg van eventuele besluiten van die Veiligheidsraad de mensenrechten geschonden dreigen te worden.

Of nog anders gezegd: besluiten van de Veiligheidsraad, die een manifeste aantasting van fundamentele mensenrechten impliceren of met zich meebrengen, kunnen onmogelijk als rechtsgeldige besluiten aanvaard en behandeld worden.

Dat geldt dus in casu voor het besluit tot instelling van dit zogenaamde tribunaal.

Dit voorbeeld van een besluit van de Veiligheidsraad dat zich niet verdraagt met de fundamentele mensenrechten, staat niet op zichzelf.

Er zijn meer voorbeelden van de in de moderne geschiedenis. Zoals de genocidale politiek die de Veiligheidsraad nu al meer dan 10 jaar voert jegens het Irakse Volk, middels wurgende sancties. Waardoor al meer dan een miljoen mensen in Irak het leven hebben verloren.

Er is geen Staat of rechter die zich aan besluiten van de Veiligheidsraad gebonden hoeft te voelen, die fundamenteel in strijd zijn met de mensenrechten.

Laat staan dat enige Staat of rechter zich gebonden zou behoeven te achten aan, tot verdere strijdigheid met mensenrechten leidende, afgeleide besluiten of daden van enig orgaan dat de Veiligheidsraad in het kader van een dergelijk, op zichzelf al duidelijk met mensenrechten in strijd zijnde, besluit heeft opgericht !

Maar dat specifieke aspect is eerder al ter sprake gebracht.

Nu valt ook wel te vernemen dat, hoe dit ook zij, de Veiligheidsraad zelf de enige instantie zou vormen, die zou kunnen oordelen over de rechtmatigheid van diens besluiten. En dus ook over de vraag of daarbij mensenrechten aangetast zouden worden.

Staten zouden dat niet mogen en zouden zich dus blindelings aan besluiten van de Veiligheidsraad hebben te onderwerpen. En rechters zouden daarover nog minder mogen oordelen.

Maar, hoe het ook in het algemeen zij met de mogelijkheid van Staten om een intrinsiek oordeel te geven over de rechtmatigheid van besluiten van de Veiligheidsraad en vervolgens al of niet naar een dergelijk oordeel te handelen, en hoe het ook in het algemeen ook gesteld zou kunnen zijn met een eventuele rechterlijke bemoeienis met dergelijke besluiten, aangenomen moet worden dat de rechter in elk geval daar een beoordelings-taak heeft waar fundamentele mensenrechten op het spel komen te staan .

Als gevolg van een dergelijke besluit van de Veiligheidsraad.

Fundamentele mensenrechten zijn immers van dwingendrechtelijk karakter.

En dienen dus overall en altijd te worden gehandhaafd.

De rechter kan en mag zich dus niet aan die taak onttrekken !

Wat hier geldt voor rechtstreekse besluiten van de Veiligheidsraad, geldt natuurlijk a fortiori voor afgeleide besluiten en daden van organen van de Veiligheidsraad, die een aantasting van mensenrechten zouden impliceren.

Om (ook) daarvoor een rechterlijke bemoeienis uitgesloten te achten, daarvoor is dan wel helemaal geen reden !

Degenen die propageren dat de rechter zich verre te houden zou hebben van de beoordeling van de rechtmatigheid van zelfs de besluiten en handelingen van enig orgaan, ingesteld is door de Veiligheidsraad, ook in zover daarbij schendingen van mensenrechten aan de orde zijn, behoren doorgaans tot hetzelfde slag politici, media en zgn. deskundigen, die men hier in het Westen kan horen verkondigen dat besluiten van de Veiligheidsraad de hoogste wet en het hoogste recht zouden vormen.

Maar dit dan wel met één restrictie !

Namelijk, mits het dan maar gaat om besluiten die gericht zijn aan het adres van landen waar wij als Westen de pest aan hebben.

Alsdan wordt hier in het Westen, daarin gesteund door Westerse volkenrecht-deskundigen van een bepaald slag, de hoogste eerbiediging gepredikt en onvoorwaardelijke gehoorzaamheid.

Voldoen landen als Irak, Joegoslavië, Libië, Cuba, Korea en noem de staten waar wij een vijandbeeld op geprojecteerd hebben verder maar op, niet aan dit gebod tot onvoorwaardelij-

ke gehoorzaamheid aan besluiten van de Veiligheidsraad, dan wordt dit vervolgens door het Westen als een rechtvaardiging gezien om die landen met allerlei dwangmaatregelen en sancties te lijf te gaan, hun bevolkingen in een poel van economische misère te dompelen en om desnoods met een overkill aan Westers militair potentieel erop los te slaan.

Dit geldt vooral als het gaat om besluiten van de Veiligheidsraad onder hoofdstuk VII van het Handvest van de Verenigde Naties.

Maar dan natuurlijk dus wél gericht tegen staten waar wij in het Westen niet veel mee op hebben.

Die besluiten worden dan als volstrekt sacrosankt voorgesteld en vormen dan, althans voor zover ze dus gericht zijn tegen die categorie landen waar we in het Westen iets tegen hebben, dus een rechtvaardiging voor welke barbaarsheden dan ook.

Ook hier gaat het weer om **aperte discriminatie**.

Nooit wordt immers in het Westen vernomen - van politici en de media evenmin als van bepaalde types volkenrecht-deskundigen - dat besluiten van de Veiligheidsraad, gericht op Westerse landen of hun vrienden en bondgenoten, als **hoogste vorm van recht** moeten worden beschouwd.

En dat bij niet-nakoming allerlei draconische straffen, tot extreem wapengeweld toe, tegen hen gerechtvaardigd zouden zijn.

Of het nu gaat om Veiligheidsraads-besluiten die wél of niet onder Hoofdstuk VII van het Handvest van de Verenigde Naties zijn genomen.

Wie in het Westen houdt bijvoorbeeld vol dat de besluiten, door de Veiligheidsraad genomen onder Hoofdstuk VII van het Handvest jegens Israël en gericht op ontruiming van de bezette gebieden, het hoogste recht zouden vormen ? Waarnaar Israël zich **onvoorwaardelijk**, desnoods op straffe van bombardementen, te voegen heeft ?

Wie herinnert zich niet hoe de Verenigde Staten het wapen-embargo jegens Kroatië, ingesteld door de Veiligheidsraad onder Hoofdstuk VII van het Handvest, eenvoudig aan zijn laars lapte ? De huidige minister van buitenlandse zaken Cheney zit daar zelf tot zijn nek in, zo blijkt nu.

Waar blijven Westerse stemmen die aandringen of zware straffen van de Verenigde Staten voor deze schending van dit besluit van de Veiligheidsraad, genomen onder Hoofdstuk VII van het Handvest ?

Niets valt daarvan te vernemen.

Wie kan vergeten hoe Westerse landen, waaronder Duitsland en de Verenigde Staten, in strijd met een besluit van de Veiligheidsraad genomen onder Hoofdstuk VII van het Handvest, het UCK hebben opgetuigd, getraind en van wapens hebben voorzien ? En dit terroristen-potentieel zo hebben gesmeed tot een instrument om in Kosovo eerst een rebellie tot stand te kunnen brengen, teneinde vervolgens gewapenderhand dit deel van Joegoslavië te kunnen bezetten ?

Of liever gezegd, wie in het Westen wil daaraan herinnerd worden ?

En zo valt nog wel bladzijden-lang door te gaan.

Als het gaat om schending van Veiligheidsraads-resoluties door de Westerse landen zelf, al of niet genomen onder Hoofdstuk VII, dan is er van diezelfde eerbied en onvoorwaardelijke gehoorzaamheid die het Westen van niet-bevriende landen eist voor dergelijke resoluties, als bij toverslag geen sprake meer.

Laat staan dat dan nog iets vernomen wordt van de claim dat dergelijke resoluties het hoogste recht zouden vormen !

III. DE CLAIM VAN EISER OP IMMUNITEIT VAN STRAFVERVOLGING ALS VOORMALIG STAATSHOOFD

Het uitoefenen van rechtsmacht over de eigen staatsburgers behoort tot de soevereiniteit van iedere staat.

En er bestaat in de verste verte geen enkele rechtsregel, van verdragsrechtelijke of gewoonterechtelijke aard, die aan de Veiligheidsraad het recht verschaft om dit soevereine recht te usurperen, en te bepalen dat de Veiligheidsraad, in de vorm van een daartoe op te richten orgaan, voortaan individuen van enige staat zal gaan berechten, buiten de rechtsmacht van die betrokken Staat om.

Wat betreft de staten die deel uitmaakten van het voormalige Joegoslavië moet daarbij in aanmerking worden genomen dat geen enkele daar gevormde staat het beweerdelijke recht van de Veiligheidsraad om een tribunaal te maken, teneinde aldus die staten dit soevereiniteits-aspect afhandig te maken, heeft erkend.

Zodat dus inderdaad van niets anders dan van usurpatie door de Veiligheidsraad kan worden gesproken.

Van 'soevereine gelijkheid', een uitdrukkelijke doelstelling van het Handvest van de Verenigde Naties, als beginsel neergelegd in art. 2 lid 1 van het Handvest, is aldus voor de staten die deel uitmaakten van het voormalige Joegoslavië, geen sprake meer.

Vormt de usurpatie van het recht van de staat, om individuen die burgers zijn van het land te berechten, al een uitgesproken inbreuk op de soevereiniteit van al die staten van het voormalige Joegoslavië die daarvan door de Veiligheidsraad het slachtoffer worden gemaakt, een nog verder gaande inbreuk op die soevereiniteit maakte de Veiligheidsraad door te trachten aan de betrokken staten ook nog eens op te leggen dat hun staatshoofden geen immuniteit van rechtsvervolging zou toeko-

men.

De Veiligheidsraad heeft deze poging om zelf naar believen het volkenrecht te herschrijven aldus geformuleerd in art. 7, tweede lid, van het Statuut van dit schijn-tribunaal:

"The official position of any accused person, whether as Head of State or as a responsible Government official, shall not relieve such person of criminal responsibility nor mitigate punishment."

"De officiële positie van welke in staat van beschuldiging gestelde persoon dan ook, of hij nu een Staatshoofd is of een verantwoordelijk te achten regeringsvertegenwoordiger is, zal zulk een persoon niet ontheffen van zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid, noch een factor vormen tot matiging van de straf."

Maar, zoals al in de dagvaarding aangegeven, niet de Veiligheidsraad bepaalt de inhoud van het volkenrecht, maar het internationale recht zelf.

Allereerst is er niets in het volkenrecht dat erop wijst dat de Veiligheidsraad het recht op immuniteit van staatshoofden zomaar, met één pennenstreek, vervallen zou kunnen verklaren.

De immuniteit die Hoofden van een staat toekomt, is immers nauw verweven met de soevereiniteit van de staat zélf, en vormt daar een belangrijke uitdrukking van.

Dat staatshoofden - en het gaat hier uitdrukkelijk om staatshoofden van soevereine staten - zomaar van hun immuniteit vervallen verklaard zouden kunnen worden, is in de geschiedenis nog nimmer vertoond.

De Tribunalen van Neurenberg en Tokio, na de tweede Wereldoorlog opgericht om de misdaden van de As-mogendheden te berechten, kunnen daarbij onmogelijk als een precedent worden beschouwd.

Al was het maar omdat deze landen verslagen waren en hun soevereiniteitsrechten op dat moment uitdrukkelijk waren opgeschort door de overwinnaars.

Daarmee vormden de Tribunalen van Neurenberg en Tokio uitdrukkelijk overwinnaarsrecht.

Ik kom daar nog op terug.

Met betrekking tot de staten van het voormalige Joegoslavië is echter, keer op keer, in de resoluties van de Veiligheidsraad tot uitdrukking gebracht dat de soevereiniteit van deze staten volledig intact zou zijn en volop dient te worden gerespecteerd.

Het belangrijkste facet van immuniteit van het Staatshoofd is het aspect van immuniteit ratione materiae.

Dat wil zeggen dat dit immuniteits-aspect niet zozeer een persoonlijk prerogatief vormt, maar veeleer een instrument om de soevereiniteit van de Staat veilig te stellen.

Dit facet van immuniteit is dus, meer dan een persoonlijk recht, een attribuut van de soevereiniteit van de Staat.

De belangrijkste reden voor het beginsel van immuniteit van staatshoofden *ratione materiae* is wel dat wat staatshoofden doen in hun functie van staatshoofd, als zodanig geacht moeten worden handelingen van de Staat zelf te zijn.

Met andere woorden: als een staatshoofd elders vervolgd zou kunnen worden en terecht zou dienen te staan voor wat hij in zijn functie als staatshoofd heeft gedaan, zou daarmee de Staat zelf terecht komen te staan.

Veroordeling van het staatshoofd zou dan automatisch een veroordeling van de betrokken Staat impliceren.

Vertaald in termen met betrekking tot eiser zou dit dus betekenen dat als de immuniteit van eiser als Staatshoofd inderdaad, op het enkele gezag van de Veiligheidsraad, als opgeheven zou moeten worden beschouwd, niet zozeer HIJ daarmee voor dit schijn-tribunaal terecht zou staan en vervolgens veroordeeld zou worden, maar MET HEM de gehele Federale Republiek Joegoslavië.

Gelet op het beginsel van civiele aansprakelijkheid voor strafrechtelijke handelingen, dat ook in het internationale recht thans breeduit wordt erkend, betekent dit dan dat, als eiser wordt veroordeeld voor zijn handelingen die onmiskenbaar zijn begaan in zijn functie van staatshoofd, daarmee automatisch ook de Federale republiek Joegoslavië terstond civielrechtelijk aansprakelijk zou worden voor de gevolgen van die zogenaamde misdaden die hem bij een veroordeling dan worden toegeschreven.

Die civielrechtelijke aansprakelijkheid voor schendingen van fundamentele humanitaire rechten, is primair van volkenrechtelijk gewoonterechtelijke aard, maar wordt ook op een aantal plaatsen in het verdragsrecht tot uitdrukking gebracht.

Dat was al het geval in de Vierde Haagse Conventie van 1907 in artikel 3, maar ook in het Eerste Aanvullende Protocol van 1977 bij de Verdragen van Genève werd deze schadeplichtigheid voor schendingen van de normen van het humanitaire recht uitdrukkelijk vastgelegd.

Bij een veroordeling van eiser voor beweerdelijke daden die hij gepleegd zou hebben als staatshoofd, loopt de FRY dan ook het risico om geconfronteerd te worden met miljarden-claims tot schadevergoeding.

Op dezelfde manier als dat ook met Irak gebeurt.

Zodat het land dan tot in lengte van dagen tot de bedelstaf gedoemd zou blijven.

Zoals nu ook al met Irak daadwerkelijk het geval is.

Dit is dus het omineuze uiteindelijke gevolg van de in strijd met volkenrecht zijnde poging van de Veiligheidsraad om de staatshoofden van de landen van het voormalige Joegoslavië van hun immuniteit te ontdoen.

Overigens note bene nog eens onder de uitdrukkelijk daarmee

niet te rijmen fictie dat de soevereiniteit van deze staten desondanks onverlet zou blijven !

Want dat die onverkorte respectering van de soevereiniteit van de betrokken landen het geval zou moeten zijn, is immers een voorschrift van het Handvest zelf.

Aldus doende, dat wil zeggen pogende om eiser - want daar gaat het hier met name om - zijn recht op immuniteit als voormalig staatshoofd te ontzeggen, verschaft de Veiligheidsraad zich dan ook de mogelijkheid om niet alleen de soevereiniteit van - in dit geval - Joegoslavië tot de grond toe af te breken, maar verschaft hij zich ook nog eens een instrument om niet slechts eiser, maar zelfs de gehele Joegoslavische natie terecht te doen staan.

In de persoon van eiser.

En dat alles terwijl de Veiligheidsraad inmiddels naar buiten toe schaamteloos de fictie blijft ophouden dat hij, middels het optreden van het zogeheten tribunaal, geen inbreuk zou maken op de soevereiniteit van Joegoslavië !

Dat het een zaak is van internationaal verdragsrecht en van volkenrechtelijk gewoonterecht dat een staatshoofd immuniteit geniet, is als principe onomstreden.

Maar nu wordt soms verkondigd dat een dergelijke immuniteit niet zou gelden voor gewezen staatshoofden.

Die opvatting is manifest onjuist.

Weliswaar bestaat er geen geschreven verdragsregel die speciaal omschrijft dat ook gewezen staatshoofden immuniteit toekomt, maar het is verder een uitdrukkelijk algemeen in het volkenrechtelijk gewoonterecht erkende regel dat voormalige staatshoofden voor hun daden, die zij hebben verricht gedurende de periode dat zij staatshoofd waren, immuniteit blijven behouden.

Het gaat daarbij dan wel uitdrukkelijk om daden die zij hebben verricht in hun hoedanigheid van staatshoofd.

Voor handelingen niet zijn terug te voeren op hun hoedanigheid van staatshoofd, kan dan geen immuniteit meer worden geclaimd.

Die immuniteit voor handelingen die zij dus eertijds als staatshoofd hebben verricht, is dan niet zozeer bedoeld voor hun eigen belang, als wel voor het belang van de Staat waarvan zij staatshoofd waren.

En de daarmee verbonden internationaalrechtelijke verplichtingen behoren dan ook aan de Staat toe en niet aan het betrokken voormalige staatshoofd.

In mijn pleitnota heb ik een aantal citaten opgenomen van de volkenrecht-deskundigen Satow, Watts en Oppenheimer, waaruit blijkt dat de immuniteit die staatshoofden toekomt, voortgezet wordt indien zij gaan behoren tot de categorie gewezen staatshoofden.

Althans voor zover het betreft immuniteit voor daden, inder-

tijd verricht in hun hoedanigheid van staatshoofd, d.w.z. *ratione materiae*.

Ik geef hier alleen een citaat van Oppenheimer, die het in zijn "International Law" (9e editie, 1992, par. 456) aldus formuleert:

"All privileges mentioned must be granted to a head of state only so long as he holds that position. Therefore, after he has been deposed or has abdicated, he may be sued, at least in respect of obligations of a private character entered into while head of state. For his official acts as head of state he will, like any other agent of a state, enjoy continuing immunity."

"Alle hierbij vermelde privileges moeten beschouwd worden een staatshoofd alleen maar te zijn verleend, zolang hij die positie bekleedt. Dus nadat hij zijn functie heeft neergelegd kan hij voor de rechter worden gedaagd, in elk geval met betrekking tot private verplichtingen die hij is aangegegaan toen hij nog staatshoofd was. Voor zijn officiële handelingen verricht als staatshoofd, zal hij bijvende immuniteit genieten, net zoals iedere officiële staatsvertegenwoordiger."

Stel nu dat een gewezen Staatshoofd gedurende de periode dat hij staatshoofd was misdrijven heeft gepleegd.

Kan hij dan beschouwd worden als dat te hebben gedaan in zijn hoedanigheid van staatshoofd ?

Of moet een gewezen Staatshoofd die tijdens zijn functie misdrijven zou hebben gepleegd, te allen tijde worden geacht die misdrijven als prive-persoon te hebben begaan ? Omdat het nu eenmaal niet bij de functie van een staatshoofd behoort om misdrijven te plegen ?

Die laatste opvatting is manifest onhoudbaar.

Sir Arthur Watts geeft het in zijn monografie in de 'the Hague letters', getiteld 'Legal Position in International Law of Heads of States, Heads of Governments and Foreign Ministers' (1994) 247 Recueil des Cours, (blz. 56-57) als volgt aan:

"A Head of State clearly can commit a crime in his personal capacity; but it seems equally clear that he can, in the course of his public functions as Head of State, engage in conduct which may be tainted by criminality or other forms of wrongdoing. The critical test would seem to be whether the conduct was engaged in under colour of or in ostensible exercise of the Head of State's public authority. If it was, it must be treated as official conduct, and so not a matter subject to the jurisdiction of other States whether or not it was wrongful or illegal under the law of his own State."

"Het is maar al te duidelijk dat een Staatshoofd in zijn persoonlijke hoedanigheid een misdrijf kan begaan; maar even duidelijk is dat hij, gedurende de uitoefening van zijn publieke functie als staatshoofd, betrokken kan zijn

bij handelingen die doortrokken zijn van criminaliteit of andere vormen van verkeerd handelen. De kritiese test in dit verband zou moeten zijn of de handelingen waarin hij betrokken is geraakt meer of minder uitgesproken zouden zijn te herleiden tot zijn publieke gezagsuitoefening als Staatshoofd. Als dat het geval is geweest, dan moeten deze handelingen als officiële handelingen worden beschouwd, en aldus als een zaak die andere staten niet aangaat, ongeacht of het nu wel of niet verkeerd of onwettig was onder de wetten van zijn eigen staat."

De vraag is dus, toegespitst op eiser, of de daden die hem als misdrijven worden toegeschreven, zoals die in de aanklacht worden omschreven, aangemerkt zouden kunnen worden als **privedaden**, of dat die dan zouden moeten worden beschouwd als handelingen verricht in zijn soevereine hoedanigheid als Staatshoofd.

Gelet op aard en inhoud van de beschuldigingen die door het zogenaamde tribunaal tegen eiser worden ingebracht, alsmede gelet op het feit dat een groot aantal mede-leden van zijn regering, alsmede hoge militairen, eveneens als mede-betrokkenen worden aangeklaagd, zodat een aanzienlijk deel van het voormalige Joegoslavische staatsapparaat terecht zou moeten staan als het zogenaamde tribunaal zijn zin zou krijgen, is het klip en klaar de bedoeling van dit zogenaamde tribunaal om te proberen eiser het begaan van misdrijven in de schoenen te schuiven, die hij dan in elk geval - wat daar overigens ook van zij - begaan zou hebben in zijn hoedanigheid van Staatshoofd.

Dat is duidelijk bedoeld als de essentie van de beschuldigingen.

Daarmee staat dan vast dat wat het zogenaamde tribunaal eiser probeert aan te wrijven, dan in elk geval daden zouden zijn geweest die aanleiding zouden geven tot een immuniteit *ratione materiae* als gewezen Staatshoofd.

Dat betekent dat hij, ook in het licht van de tegen hem door het zogenaamde tribunaal ingebrachte beschuldigingen - waartoe dit zogenaamde tribunaal overigens geen enkel recht bezit en die voorts ook overigens door eiser volstrekt van de hand worden gewezen - aanspraak heeft op immuniteit van rechtsvervolgning.

Er zijn er in de geschiedenis van de rechtspraktijk geen voorbeelden van personen die aanspraak konden doen gelden op immuniteit *ratione materiae* en waarvan deze aanspraak niet in rechte is gehonoreerd.

Vaak wordt dan geschermd met het voorbeeld van het Neurenberg Tribunaal en Tokio Tribunaal om aan te geven dat er **wel degelijk precedenten** zouden zijn, waarbij al eerder de immuniteit

van (gewezen) staatshoofden opgeheven werd verklaard. Zodat het NAVO-Tribunaal en het Rwanda-Tribunaal wat dat betreft hierin voorgangers zouden hebben gehad.

Zoals al aan de orde is gesteld, kan hier echter van enig precedent niet worden gesproken.

De situatie met betrekking tot Neurenberg Tribunaal en het Tribunaal van Tokio was onvergelijkbaar.

Daar stonden uitdrukkelijk alleen de verslagenen van de As-mogendheden terecht - er waren duidelijke voorzieningen getroffen om aanklachten inzake oorlogsmisdrijven gepleegd door de geallieerden uitdrukkelijk uit te sluiten.

Duitsland en Japan golden als totaal verslagen en bezet en de van enige soevereiniteit van de overwonnen staten was op dat moment uitdrukkelijk geen sprake meer.

Dat geldt allemaal niet voor de staten van het voormalige Joegoslavië.

Keer op keer heeft de Veiligheidsraad in resoluties tot uitdrukking gebracht en bevestigd dat hun soevereiniteit onverlet is en dat zij volledig recht hebben op eerbiediging van hun soevereiniteit.

Hiermee verdraagt zich dan te enen male niet de fictie dat de immuniteiten ratione materiae van de betrokken (gewezen) staatshoofden van de landen die deel uimaakten van het voormalige Joegoslavië verder als non existent zouden moeten worden beschouwd.

Het internationale recht staat niet toe dat de immuniteit van staatshoofden - en dus ook gewezen staatshoofden ratione materiae - van staten in het volle bezit van hun sovereiniteit niet zou worden erkend.

Niet zou worden gerespecteerd zonder dat de betrokken staten daar op enigerlei wijze mee zouden hebben ingestemd.

Ook het Statuut van het nog op te richten Internationale Strafhof kan niet als een zodanig precedent worden aangemerkt.

Allereerst is nu juist ook met name de kwestie van de beoogde uitsluiting van immuniteit van rechtsvervolging, die te enen male zal verhinderen dat de leden van de Veiligheidsraad ooit het Verdrag tot oprichting van dit Internationale Strafhof zullen ratificeren.

Er is dan ook geen sprake van dat bijvoorbeeld een land als Amerika daartoe ooit zou overgaan.

Maar bovendien - en dat is dit verband nog veel relevanter - berust het op te richten Internationaal Strafhof op een degelijke verdragsrechtelijke grondslag.

Dit betekent dat Staten, die daaraan meedoen, zich daaraan vrijwillig onderwerpen.

Voor zover dan ook in het Statuut van dit op te richten Strafhof bepaald zou worden dat er inbreuken zouden gelden op de

immunititeiten van (gewezen) staatshoofden, hebben de betrokken staten daar dan ook vrijwillig afstand gedaan.

En dat komt nu juist ook overeen met de essentie van soevereiniteit.

Het is een staatsattribuut, waar de betrokken Staat zelf over beschikt.

Hij kan tot gelding worden gebracht.

Maar er kan ook, in meerdere of mindere mate, vrijwillig afstand worden gedaan.

Maar zomaar afgenomen worden, kan dus uitdrukkelijk niet.

Eerbiediging van de soevereiniteit van staten behoort immers uitdrukkelijk tot het ius cogens.

Daarover bestaat onder alle volkenrechtsgeleerden unanimititeit.

Dat wil dus zeggen dat eerbiediging van de soevereiniteit van staten - en daarmee van de immuniteit van hun staatshoofden en van hun gewezen staatshoofden *ratione materiae* -, een zaak is van dwingendrechtelijk volkenrecht.

Zoals ook is vastgelgd in art. 53 van het Weens Verdragenverdrag gaat het daarmee dus om:

"...een norm die aanvaard en erkend is door de internationale gemeenschap van Staten in haar geheel als een norm, waarvan geen afwijking is toegestaan en die slechts kan worden gewijzigd door een latere norm van algemeen volkenrecht van dezelfde aard."

Zo'n 'latere norm van algemeen volkenrecht' kan slechts ontstaan na de lange weg van het totstandkomen van een opinio iuris en bij een langdurige statenpraktijk.

Er is dan ook geen sprake van dat de Veiligheidsraad zomaar even zou kunnen bepalen dat die soevereiniteit, en de daarmee verbonden immunititeiten *ratione materiae*, buiten toepassing zou zijn.

En dat dan nota bene zelfs alleen voor bepaalde landen over een bepaalde periode !
Dat maakt het helemaal absurd.

Zoals al is aangegeven in de dagvaarding: niet de Veiligheidsraad kan zomaar even de inhoud van het volkenrecht bepalen, maar het is het volkenrecht zelf dat zijn inhoud bepaalt !

Het is natuurlijk volslagen ondenkbaar en onbespreekbaar dat bijvoorbeeld de Verenigde Staten zou aanvaarden dat de zittende president van Amerika, of enig gewezen president, ooit zo maar een vervallen verklaring van diens immunititeiten zou hebben te accepteren, in het licht van de misdrijven tegen het internationale humanitaire recht die door successieve Amerikaanse presidenten zijn gepleegd.

Want misdrijven tegen het internationale recht begaan, dat

kunnen ze als de besten, die Amerikaanse presidenten !
Daarin hebben ze al decennia-lang een uitgesproken staat van dienst en daar kunnen ze over de hele wereld over meepraten. In Vietnam, in Zuid-Amerika en nu ook laatste weer in Joegoslavië, waar duizenden burgers het slachtoffer werden van de Amerikaanse agressie, aan het hoofd van de NAVO.

Zo goed als de Verenigde Staten nimmer enige beweerdelijk gestelde inbreuk op de immuniteit van hun staatshoofd zouden erkennen, zo behoeven ook staatshoofden van andere staten een dergelijke beweerdelijke inbreuk evenmin als recht te aanvaarden.

Wat de Veiligheidsraad in het Statuut van het NAVO-tribunaal ook besluit en predikt in dit verband.

Er zijn in de rechtsgeschiedenis geen voorbeelden dat een beroep van degenen die een appèl toekwam op immuniteit *ratione materiae*, dat beroep niet gehonoreerd zagen door de betrokken rechtscolleges, waar ook ter wereld, die daarover kwamen te oordelen.

Of het nu ging om tegen hen ingestelde strafrechtelijke, dan wel civielrechtelijke vorderingen van derden.

De lijst van uitspraken is schier eindeloos.

In mijn pleitnota beperk ik me tot een opsomming van de Amerikaanse jurisprudentie, en dan nog alleen de meest recente rechtspraak.

Ik wil hier volstaan met daarnaar te verwijzen.

Noch van zelfs maar een begin van een *opinio iuris*, noch enige statenpraktijk die erop zou wijzen dat staten, anders dan op basis van vrijwilligheid in het kader van het aangaan verdragsverplichtingen, inbreuken op hun soevereiniteit en de daarmee verbonden immuniteit van rechtsvervolging zouden te hebben dulden, is dan ook maar enigzins sprake.

Van geldend recht waarin aan een dergelijke immuniteit, buiten een uitdrukkelijke wilsverklaring van de betrokken staten om, beperkingen zouden kunnen worden opgelegd, is dan ook niets te merken.

Als er dan ook op dit punt al een beweging in het recht te bespeuren zou zijn, dan is hier hoogstens sprake van wordend recht, in een nog prille ontwikkelingsfase.

Nog afgezien van het feit dat de aanspraken van het zogeheten tribunaal van rechtsmacht over eiser volstrekt ongehoord zijn en dat de door dit zogenaamde tribunaal tegen hem ingebrachte zogenaamde beschuldigingen kant noch wal raken, dient in elk geval ook de immuniteit van rechtsvervolging van eiser als (gewezen) Staatshoofd van de Federale Republiek Joegoslavië volledig te worden gerespecteerd.

Hetgeen eens te meer betekent dat hij terstond zal moeten worden vrijgelaten en dat de Staat der Nederlanden er alles aan moet doen, dat dit ook daadwerkelijk wordt verwezenlijkt.

IV. De volkenrechtelijke onrechtmatigheid van het zogeheten Joegoslavië-tribunaal.

Zoals al in de vorige hoofdstukken is benadrukt, dringt de Veiligheidsraad dus met het besluit tot oprichting van het zogeheten tribunaal de persoonlijke rechtssfeer binnen van individuele burgers van een aantal staten.

Benadrukt is ook al dat de jurisdictie over de eigen burgers nu juist behoort tot de kern van de soevereiniteit. Door daar een eigen jurisdictie boven te plaatsen, tast de Veiligheidsraad dan ook de soevereiniteit van de getroffen staten in de wortel aan.

Het gaat hier om een handvol staten die hun soevereiniteit op deze wijze op de helling gezet zien worden.

Die staten hebben hier niet om gevraagd, noch hebben ze daarin dus ook maar op enigerlei wijze mee ingestemd. Het wordt hen door de Veiligheidsraad eenvoudig opgelegd.

En zoals al eerder opgemerkt, er bestaat geen enkele volkenrechtelijke of verdragsrechtelijke grondslag, waarop de Veiligheidsraad zijn besluit om de soevereine bevoegdheden van de betrokken staten op dit vlak te usurperen, zou kunnen baseren.

Het zijn een aantal kleine en relatief machteloze staten op de Balkan, die op deze manier, zonder dat hun iets is gevraagd, zich een belangrijk deel van hun soevereiniteit onttroefd zien worden door de Veiligheidsraad.

En het leidt daarbij geen twijfel dat nimmer enig vast lid van de Veiligheidsraad zich een dergelijk afstrippen van soevereine bevoegdheid zou laten welgevalen. Onmiddellijk zou zelfs maar een voorstel daartoe door een veto worden getroffen worden.

En de Verenigde Staten zijn wel de laatsten die zoiets zouden toelaten !

Alleen de gedachte al dat wellicht ooit enige Amerikaan door enige buitenlandse strafinstelling vervolgd zou kunnen worden, roept in Amerika de meest felle politieke reacties op.

Vrijwillig, dat wil zeggen in verdragsrechtelijk kader, zal Amerika daar dan ook nooit aan meewerken.

En er is dan ook geen sprake van dat Amerika het Statuut voor het Internationaal Strafhof zal ratificeren.

Laat staan dat de Verenigde Staten ooit zouden tolereren dat zij gedwongen zouden worden om hun eigen oorlogsmisdadigers door enig tribunaal te laten berechten.

En nogmaals, van oorlogsmisdadigers wemelt het in de VS.

Wat we hier dus zien gebeuren, is dat de Veiligheidsraad hier

op slag een einde heeft gemaakt aan de het beginsel van soevereine gelijkheid van staten.

Terwijl nota bene, zoals tot uitdrukking wordt gebracht in artikel 2, eerste lid, van het Handvest, de Verenigde Naties nu juist op dit beginsel gegrondvest heet te zijn!

Doordat de staten die de vaste leden van de Veiligheidsraad uitmaken hier aan andere staten iets pogen op te leggen dat zij, stuk voor stuk, nimmer voor zichzelf zouden accepteren: een afgedwongen jurisdictie over hun onderdanen, die zelfs boven hun eigen jurisdictie uit gaat.

Het zogenaamde tribunaal is dus niet alleen gebouwd op juridisch drijfzand, het tast zelfs de grondslagen van het Handvest en van de Verenigde Naties zelf aan.

Bovendien ondermijnt de Veiligheidsraad de eigen betrouwbaarheid en consistentie nog verder, door op dit punt met twee tongen te spreken.

Enerzijds onderstreept de Veiligheidsraad in resoluties met betrekking tot de Balkan steeds opnieuw de soevereiniteit van de betrokken landen, maar anderzijds tast diezelfde Veiligheidsraad dus zelf voortdurend die soevereiniteit van de betrokken staten in de kern aan.

Door deze tegenspraken ondergraaft de Veiligheidsraad bovendien ook nog eens grondig de eigen geloofwaardigheid en integriteit.

Zoals het dagblad Trouw in een artikel van 1 oktober 1996 over het Joegoslavië Tribunaal als de opvatting van prof. Rüter aangaf:

"'God behoede ons voor de komst van Mladic en Karadzic naar Den Haag', zo reageert de jurist Frits Rüter. Volgens hem zou hun berechting slechts de ongelijke machtsverhoudingen in de wereld bewijzen: Kroatië en Bosnië genieten bescherming van het Westen, terwijl de Serviërs een gemakkelijke prooi zijn, omdat Rusland 'slaapt'".

Prof. Rüter had hier dus het oog op Mladic en Karadzic, maar eiser Milosevic is natuurlijk ook minstens zo'n treffend voorbeeld van bevestiging van de ongelijke machtsverhoudingen in de wereld.

Zoals de Amerikaanse politiek-filosoof Douglas Lummis schreef in The Nation van 26 september 1994:

"What is being founded here is not, after all, a new world superstate but a front for New World Order politics - in other words: G7 rule."

"Wat hier is gegrondvest is, alles bij elkaar, niet een soort superstaat in het kader van een nieuwe wereld, maar een bastion van de Nieuwe Wereldorde - met andere woorden: een G-7 heerschappij."

Toen het marionetten-tribunaal in het appèl in de zaak-Tadic kwam te oordelen over de eigen legitimiteit, bracht dit rechter Cassese tot de bewoordingen:

"Staatssoevereiniteit moet wijken wanneer de aard van de beweerde delicten niet alleen het belang van de Staat treft, maar ook het geweten van de mensheid schokt".

Die uitspraak is aantoonbaar en zorgwekkend onjuist.

Allereerst moet staatssoevereiniteit helemaal niet wijken als 'het geweten van de mensheid' door verschrikkelijke delicten wordt geschokt.

Misdrijven van Rusland in Tjetjenië, van Amerika in landen als Irak en Vietnam, van Israël als cliënt-staat van Amerika in Libanon, en van bijvoorbeeld Turkije als cliënt-staat van Amerika in Turkije tegen de Koerden bewijzen dat onomstotelijk.

Er is volstrekt geen sprake van dat de staatssoevereiniteit van die landen, in het licht van de verschrikkelijke misdrijven die hen daar zijn begaan, zou hebben te wijken !

Hoe schokkend en omvangrijk ook de misdrijven tegen de menselijkheid die door, of onder de bescherming van deze grootmachten worden gepleegd, vrees dat als gevolg hiervan hun staatssoevereiniteit zou hebben te wijken behoeven zij op geen enkel moment te koesteren !

Alleen van relatief machteloze landen, zoals Joegoslavië, heeft eventueel de staatssoevereiniteit te wijken. Als de machtige staten der aarde dat wenselijk oordelen.

Bovendien vormt 'het geweten van de mensheid' geen juridische categorie.

Het 'geweten van de mensheid' is veeleer een van de politieke agenda van de grootmachten en hun media afhankelijke politieke categorie.

Het zijn de politieke agenda van de grootmachten en hun media die bepalen over welke verschrikkelijke mensenrechten-schendingen onder de publieke opinie een diarrhee van emoties wordt gecreëerd, en over welke niet.

Niet dus bijvoorbeeld over het lot van miljoenen Koerden, Palestijnen, Colombianen, Serviërs; wél dus over het vermeende lot van Albanezen, Bosniërs.

En zodoende zien we een geheel nieuwe mensenrechten-waardering ontstaan.

Een de facto-ideologie, die niet duidelijk als zodanig wordt gearticuleerd.

Waarin sprake is van een duidelijke tweedeling.

Een tweedeling tussen slachtoffers van ernstige mensenrechten-schendingen die er wél toe doen, en slachtoffers van ernstige mensenrechten-schendingen die er niet toe doen.

Een ideologie die dus niet wordt geëxpliciteerd, maar die daarom niet minder feitelijk bestaat.

Een dergelijke tweedeling in mensenrechten-benadering vertoont duidelijk fascistoïde trekken.

Een zodanige mensenrechten-benadering zien we dan weerspiegeld in het optreden van het zogeheten tribunaal.

Bewijzen hiervoor in overvloed.

Zo stond het zogenaamde tribunaal letterlijk te trappelen om zoveel mogelijk Serviërs aan te klagen als uitvloeisel van de gebeurtenissen in Kosovo.

Maar toen honderdduizenden Serviërs met bruto geweld, moord en plundering uit de Krajina werden verdreven, was het zogenaamde tribunaal in geen velden of wegen te bekennen.

Het besluit tot oprichting van het zogeheten tribunaal werd genomen bij de Resoluties 808 en 827 van de Veiligheidsraad van respectievelijk 22 februari 1993 en 25 mei 1993.

Een groot aantal volkenrecht-deskundigen van over de gehele wereld beoordelen het besluit van de Veiligheidsraad tot oprichting van het zogeheten tribunaal als volkenrechtelijk onrechtmatig.

Ook Nederlandse Volkenrecht-deskundigen zijn dat oordeel toegedaan, ik heb ze al bij name genoemd.

Nog zeer recent, in een interview voor de radio op 10 augustus j.l., formuleerde prof. P. de Waard het aldus:

"Ik denk dat de Veiligheidsraad zijn bevoegdheid heeft overschreden door dit tribunaal in te stellen. Het is dan ook niet niks dat het tribunaal gaat ingrijpen in het privéleven van mensen en dat je dat laat doen door de Veiligheidsraad, een niet-democratische instelling.
(...) Dit is niet in het belang van de internationale rechtsorde."

De fictie die door de Veiligheidsraad is toegepast, is dat dit zogeheten tribunaal een hulporgaan zou vormen van de Veiligheidsraad, overeenkomstig art. 29 van het Handvest, teneinde vrede en veiligheid te bereiken in de gebieden van het voormalige Joegoslavië.

Hiertegen zijn dan twee kernbezwaren.

Het eerste kernbezwaar is dan dat dit zogenaamde 'hulporgaan' dan wél diep doordringt in het privéleven van mensen. Zodat in essentie hiermee dus de Veiligheidsraad zélf zich een greep verschafft op individuele burgers en hun rechtssfeer in de betrokken staten.

Dat is dan een volstrekt novum en is dan ook als zodanig nimmer de bedoeling geweest van de Verenigde Naties.
En dus al evenmin ooit voorzien door het Handvest.

Omdat dit de betrokken staten wordt opgelegd, vormt dit bovendien aan onmiskenbare inbreuk op hun soevereiniteit.

En omdat wat hier wat hier door de Veiligheidsraad wordt opgelegd aan de betrokken staten door de vaste leden van diezelfde Veiligheidsraad nimmer zou worden geaccepteerd, vormt dit dus tevens een flagrante inbreuk op het beginsel van soevereine gelijkheid van de staten van de Verenigde Naties, welk principe zelfs de grondslag vormt van de organisatie van de Verenigde Naties als zodanig. Zie hiervoor art. 2, eerste lid, van het Handvest.

Omdat nu eenmaal een universeel wetgevend orgaan ontbreekt, is de rechtspraak van internationale organen, zoals bijvoorbeeld van het Internationaal Gerechtshof of van de Europese Hoven voor de Mensenrechten, altijd een zaak geweest van internationaal verdragsrecht.

Hoe het dan ook had gemoeten, wordt door de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties zelf aangegeven in zijn rapport van 3 mei 1993 (no. S/25704 (section 18):

"The approach which in the normal course of events would be followed in establishing an international tribunal would be the conclusion of a treaty by which the member states would establish a tribunal and approve its statute. This treaty would be drawn up and adopted by an appropriate international body (e.g. the General Assembly or a specially convened conference), following which it would be opened for signing and ratification. Such an approach would have the advantage of allowing for a detailed examination and elaboration of all issues pertaining to the establishment of the international tribunal. It would also allow the states participating in the negotiation and conclusion of the treaty to fully exercise their sovereign will in particular whether they wish to become parties to the treaty or not."

"De benadering die normalerwijs zou zijn gevolgd bij het oprichten van een internationaal tribunaal zou het afsluiten van een verdrag zijn geweest, waarbij de lidstaten zo'n tribunaal zouden hebben opgericht en tot goedkeuring van zijn statuut zouden zijn overgegaan. Een tribunaal als dit zou zijn ingesteld en aanvaard door een daartoe geëigend internationaal lichaam (zoals de Algemene vergadering van de Verenigde Naties of een speciale verdragsluitende conferentie), gevolgd door een openstellen hiervan voor ondertekening en ratificatie. Een zodanige benadering zou dan het voordeel hebben gehad dat daarmee dan een gedetailleerd onderzoek en een gedetailleerde afweging van alle daarbij betrokken kwesties mogelijk zou zijn geweest met betrekking tot de instelling van dit internationale tribunaal. Het zou ook de staten die betrokken zouden zijn bij het uit-onderhandelen en afsluiten van het verdrag ten volle de gelegenheid hebben geboden om hun soevereine wil tot uitdrukking te brengen, met name ook met betrekking tot

de vraag of zij wel partij bij het verdrag zouden willen worden."

Aan het beginsel dat het toekennen van jurisdictie van internationale rechtsorganen alleen mogelijk is op verdragsrechtelijke grondslag is altijd strikt de hand gehouden.

Totdat de Veiligheidsraad in het kader van de instelling van dit zogenaamde tribunaal nu plotseling pretendeerde een dergelijke jurisdictie eenvoudig te kunnen usurperen.

Ten koste van de soevereiniteit van de betrokken staten.

De 'rechtsbasis' die de Veiligheidsraad hiervoor meende te kunnen aanvoeren, bestaat uit doelbewuste misinterpretatie van enerzijds het Handvest van de VN zelf, en anderzijds van het wezen van een dergelijk tribunaal als rechtsprekend orgaan.

Het zogenaamde tribunaal werd gekwalificeerd als een 'dwangmaatregel' van de Veiligheidsraad in het kader van herstel van vrede en veiligheid in de gebieden van het voormalige Joegoslavië, onder Hoofdstuk VII van het Handvest.

Nu somt artikel 41 van het Handvest op welke niet-militaire dwangmaatregelen door de veiligheidsraad getroffen kunnen worden:

"Deze kunnen omvatten het volledig of gedeeltelijk verbreken van de economische betrekkingen, alsmede van de spoor-, zee-, lucht-, post-, telegraaf- en radioverbindingen en van andere verbindingen, en het afbreken van diplomatieke betrekkingen."

Daar hoort het zichzelf toekennen van de bevoegdheid om jurisdictie te gaan uitoefenen over individuele burgers van bepaalde staten niet bij.

En ook als men aanneemt dat deze opsomming van art. 41 Handvest niet-limitatief is bedoeld, dan nog is er in het Handvest niets dat erop wijst dat de Veiligheidsraad zichzelf, bij wijze van 'dwangmaatregel' in het kader van Hoofdstuk VII, legislatieve bevoegdheden zou kunnen toekennen, en jurisdictie over individuele burgers van staten.

In het artikel van de Amerikaanse Politieke filosoof Lummis in The Nation van 26 september 1994, waaruit al eerder een citaat werd gegeven, wordt het als volgt geformuleerd:

"Where does the U.N. get the power to prosecute individuals ? The International Tribunal was established by Security Council resolutions, but that answers nothing. Where does the Security Council get such power ? The legal fiction is that the power comes from Chapter VII of the U.N. Charter. Chapter VII authorizes the U.N. to deploy the armed forces of member states in peacekeeping operations. Stretch the words as you will, you cannot make them say that the U.N. has the power to put people in jail under criminal charges. On the contrary, the Charter, written by representatives of states jealous of their power, fall all over itself to insist that the U.N.

may never usurp the sovereign rights of states."

"Waar haalt de UN de bevoegdheid vandaan om individuele burgers te vervolgen? Het Internationaal Tribunaal is opgericht middels resoluties van de Veiligheidsraad, maar dat is geen antwoord voor wat dan ook. Waar haalde de Veiligheidsraad die bevoegdheid vandaan? De rechtsfictie is dat die bevoegdheid komt van Hoofdstuk VII van het UN Handvest. Hoofdstuk VII machtigt de UN om gewapende eenheden van lidstaten in te zetten in vredesoperaties. Rek die woorden uit zover als je wilt, maar daarmee bereik je nog niet dat daaruit valt te ontlenuen dat de UN de bevoegdheid zou hebben om mensen in de gevangenis te zetten op beschuldiging van strafbare feiten. Integendeel, de tekst van het Handvest, geschreven door vertegenwoordigers van staten die angstvallig aan hun eigen competenties wilden vasthouden, buitelt over zichzelf heen in zijn ijver om maar te benadrukken dat de Verenigde Naties nooit de soevereine rechten van staten zouden mogen usurperen."

Nu meende de Secretaris-Generaal in zijn zelfde eerder geciteerde rapport te kunnen opmerken dat van het uitoefenen van 'legislative power', van 'rechtsschepping' door de Veiligheidsraad geen sprake zou zijn met betrekking tot de instelling van dit zogenaamde tribunaal. Hij stelde dan ook in zijn rapport van 3 mei 1993 in dit verband:

"(..) in assigning to the International Tribunal the task of prosecuting persons responsible for serious violations of international humanitarian law, the Security Council would not be creating or purporting to 'legislate' that law. Rather, the International Tribunal would have the task of applying existing international humanitarian law." (ad 13)

"(..) bij het toewijzen van de taak aan het Internationaal Tribunaal om personen verantwoordelijk voor ernstige schendingen van het humanitaire recht te vervolgen, kan niet gesteld worden dat de Veiligheidsraad dergelijk recht zou scheppen of erop uit zou zijn om terzake als wetgever op te treden. Er is er sprake van dat het Internationaal tribunaal de taak zou hebben om bestaand internationaal humanitair recht toe te passen. (ad 13)

Als dit al waar is voor het recht zelf dat het zogeheten tribunaal geacht zou worden toe te passen, dan geldt dit in elk geval niet voor de regels voor de rechtstoepassing zelf.

Wat betreft dit toepassen zelf pretendeert de Veiligheidsraad immers wel degelijk de bevoegdheid te hebben 'to legislate law'.

Zo wordt in het Geneefse Conventie van 1949, alsmede in de Aanvullende Protocollen bij dit Verdrag uitdrukkelijk bepaald dat de vervolging van misdrijven in dit kader plaatsvindt door nationale rechterlijke instanties.

Datzelfde geldt voor vervolging in het kader van het Genocide Verdrag.

De Veiligheidsraad meende echter aan het zogenaamde tribunaal het primaat terzake van vervolging van misdrijven in de zin van deze verdragen te kunnen toekennen.

Aldus pretenderend dat hij de 'legislative power' zou bezitten om de betrokken verdragsbepalingen eenvoudig buiten toepassing te verklaren.

Waarbij dan niet alleen bestaande wetgeving eenvoudig zou worden opgeschort, maar dit ook nog eens zou betekenen een inbreken op een democratisch bereikte juridische consensus tussen staten, die nu eenmaal in een verdragsrechtelijke regeling tot uitdrukking wordt gebracht.

Het is een volstrekt raadsel op basis waarvan de Veiligheidsraad zou menen de bevoegdheid te hebben om verdragsrechtelijke bepalingen eenvoudig te mogen openbreken en terzijde te stellen.

Daar komt nog bij dat in de beide grote Europese mensenrechten-conventies nadrukkelijk tot uitdrukking wordt gebracht dat het gerecht dat jurisdictie over enig rechtssubject claimt niet alleen onafhankelijk en onpartijdig behoort te zijn, maar ook nog eens uitdrukkelijk democratische legitimatie behoeft.

Zowel in het Internationale Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten als in het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden wordt daartoe verklaard - in respectievelijk artikel 14, eerste lid, en artikel 6, eerste lid -, dat de rechterlijke instantie die tot vervolging overgaat bij wet moet zijn ingesteld.

Het zogenaamde tribunaal is helemaal niet bij wet ingesteld.

Met het feit dat in de de beide mensenrechten-verdragen is vastgelegd iedere burger recht op een rechtbank die bij wet is ingesteld, is hier uitdrukkelijk sprake van een fundamenteel recht.

Een mensenrecht dus.

En er is dan ook geen enkele reden om aan te nemen dat, omdat de Veiligheidsraad dit nu heeft menen te moeten bepalen, dit mensenrecht om terzake van strafrechtelijke vervolging beoordeeld te worden door een bij wet ingestelde rechterlijke instantie, voor de betrokken staten en betrokken individuen op slag vervallen zou moeten worden geacht.

Laat staan dat betrokkenen, waaronder dus eiser, zouden hebben te aanvaarden dat zij zouden worden berecht door een zogeheten tribunaal dat is ingesteld door de Veiligheidsraad, en dat dus zelfs iedere democratische legitimatie mist.

Dit staat immers helemaal mijlen ver af van de intentie van de mensenrechten-verdragen, die een bij wet ingesteld rechterlijk orgaan verplicht stellen.

Vanuit de op niets gebaseerde aanname om wetgevende bevoegdheid te hebben - en wel van een dermate legislatief kaliber dat deze bevoegdheid zelfs verdragsrechtelijke regelingen, en nota bene ook zelfs ook nog mensenrechten, aan de kant zou kunnen zetten - komt de Veiligheidsraad dan tot de volgende stap.

De Veiligheidsraad delegeert dan zijn non-existente wetgevende bevoegdheid aan zijn eigen schepping, namelijk het zogenaamde tribunaal.

In artikel 15 van het Statuut wordt daartoe bepaald dat de rechters van dit zogeheten tribunaal hun eigen regels maken.

En zodoende matigt de Veiligheidsraad zich niet alleen de bevoegdheid aan om zelf op te treden als wetgever, maar daarboven ook nog eens de bevoegdheid om anderen te machtigen om op treden als wetgever, in casu de rechters bij het zogeheten tribunaal.

Zonder een spoor van aarzeling of schroom heeft dit tribunaal de autoriteit om zijn eigen wettelijke regels te schrijven aanvaard.

Uit handen van de Veiligheidsraad, die daartoe volstrekt niet competent was.

Zoals de eerder geciteerde Douglas Lummis het verwoordt in zijn artikel in The Nation van 26 september 1994:

"The tribunal itself is making the law and (...) the document will not have to be submitted to any other U.N. organ for approval. They write it, and it's law. Just like that."

"Het tribunaal maakt het recht zelf en (...) die wetgeving behoeft dan aan geen enkele ander VN-orgaan te worden voorgelegd voor goedkeuring. Ze schrijven het op, en het is recht. Precies op die manier."

Dat de rechters hiermee ook hun eigen wetgevers werden, scheen hun niet te deren.

Evenmin als dat hiermee op slag een eind werd gemaakt aan de scheiding tussen wetgevende en rechtsprekende macht, sinds Montesquieu een leidend beginsel van rechtsstatelijkheid.

Deze gevaarlijke en precedentsloze inbreuk op het beginsel van scheiding tussen wetgevende en rechtsprekende macht, dat, sinds Montequieu, een wezenlijke garantie vormt voor vrijheid, ontlokte de toenmalige president van dit zogenaamde tribunaal, Antonio Cassese, slechts de reactie dat dit een onderneming was

"waarvoor op internationaal niveau geen precedent bestaat."

Dat was bij gelegenheid van de aanname van de door de rechters zelf gemaakte 'Rules' in mei 1995.

Maar zelfs daarbij blijft het niet.

Het marionetten-tribunaal delegeerde op zijn beurt een deel van de - non-existente - wetgevende bevoegdheid, die het van de Veiligheidsraad zou hebben ontvangen, weer aan de aanklager.

Dit om de regels te maken volgens welke die aanklager zou hebben te werken.

Daartoe wordt in Rule 37, par. (A) bepaald:

"The prosecutor shall perform all the functions provided by the Statute in accordance with the Rules and such Regulations, consistent with the Statute and the Rules, as may be framed by him".

"De aanklager zal alle functies waarin het Statuut voorziet uitoefenen overeenkomstig de Rules en zodanige regels, in overeenstemming met het Statuut en de Rules, als door hem nader vastgesteld."

En zo wordt ook uiteindelijk zelfs de prosecutor tot medewetgever gebombardeerd.

Tot schepper dus van regels, waarvan zou moeten worden aangenomen dat zij een ieder verbindende kracht zouden hebben.

Op welke rechtstitel dit alles zou zijn gebaseerd, wordt daarbij volstrekt in het midden gelaten.

Nu heeft het zogeheten tribunaal al eerder over de eigen rechtmatigheid geoordeeld.

Met name in de zaak-Tadic.

En, zoals niet anders te verwachten was, zichzelf volledig rechtmatig en competent beoordeeld.

Want natuurlijk onderbreek je niet elders je carrière als rechter, om daarna in het regenachtige Den Haag te gaan woenen, teneinde vervolgens tot de conclusie te komen dat je in je nieuwe baan niet bevoegd zou zijn !

Waar we dus vooral vanaf moeten, is - ik heb het al in mijn dagvaarding aangegeven - van de droeve klucht dat dit marionetten-tribunaal als enige over de eigen rechtmatigheid zou oordelen.

Want het zich aanmeten, via fraaie robes, van een *imago iudicis* en het spenderen van een hoop geld - vooral Amerikaans geld - aan een indrukwekkende ambiance, scheidt nog geen rechterlijke competentie.

Hier doet zich dan ook dringend - dringender wellicht dan ooit bij alle op niets gebaseerde aanmatiging van 'legislatieve power', van eenvoudig overboord kieperen van verdragsrechtelijke regelingen en van het zich aanmatigen van rechterlijke competenties - het dilemma gevoelen: *quis custodiat custodientes* ?

Dit kort geding vormt hier de opmaat voor.

Na het doorlopen zijn van de nationale rechterlijke instanties, zullen uiteindelijk de Europese mensenrechten-hoven een

definitief oordeel moeten vellen.

Ook over de rechtmatigheid **an sich** van dit NAVO-tribunaal. En bovendien over de vraag, die als volgende onderwerp hier aan de orde zal komen: de vraag of, als dit zogeheten tribunaal **an sich** als rechtmatig zou moeten worden beschouwd, de manier waarop het verder gestalte heeft gekregen en in de praktijk functioneert, zich verdraagt met artikel 6 EVRM.

In de zaak-Tadic zich geplaatst ziende voor de vraag naar de eigen rechtmatigheid en competentie, stelde de appelkamer van het zogeheten tribunaal dat de Veiligheidsraad voor zichzelf niet een rechterlijke functie die hem niet toekomt zou hebben aangematigd, noch, omgekeerd, dat de Veiligheidsraad niet enige van zijn eigen functies aan het zogenaamde tribunaal zou hebben gedelegeerd.

Nee, aldus dit zogeheten tribunaal, wat de Veiligheidsraad gedaan zou hebben, zou het in het leven roepen zijn van een rechterlijk orgaan zijn, als instrument van zijn eigen primaire functie terzake van handhaving van vrede en veiligheid, en dit dan als maatregel in de zin van artikel 41 van het Handvest.

Met andere woorden: het uitoefenen van de rechterlijke functie door het zogenaamde tribunaal, in het kader het beweerdelijke nastreven van gerechtigheid via de vervolging van oorlogsmisdadigers, zou dus louter gezien moeten worden in het licht van herstel van vrede en veiligheid.

Maar of de 'legislative power' en rechterlijke competentie nu door het marionetten-tribunaal wordt uitgeoefend omdat de betrokken rechters en/of de Veiligheidsraad die nu zo amusant vinden, of dat dit zou gebeuren bij wijze van beweerdelijke maatregel als bedoeld in artikel 41 van het Handvest in het kader van herstel van vrede en veiligheid, de vraag blijft natuurlijk waar die 'legislative power' en die rechterlijke competentie die de Veiligheidsraad en/of het zogeheten tribunaal zich aanmatigen, nu eigenlijk geacht moeten vandaan te komen.

Een 'legislative power', die dus niet alleen pretendeert zomaar een rechtsorgaan in het leven te kunnen roepen, maar, zoals gezegd, ook nog eens de bevoegdheid zou verschaffen om bestaande normen en regels van internationaal recht, neergelegd in verdragen rücksichtslos aan de kant te schuiven.

Waaronder regels die fundamentele mensenrechten bevatten, en die dan ook zijn neergelegd in de beide belangrijkste mensenrechten-verdragen.

Een legislatieve bevoegdheid en een rechterlijke competentie, die bovendien ook nog eens toepasselijk zou zijn, niet in het algemeen en jegens alle staten, maar slechts rechtsscheppend zou zijn jegens een beperkt aantal staten.

En zich daarmee bij uitsluiting zou richten op inbreuken op de soevereiniteit van bepaalde staten.

Dit flagrant in strijd met het principe van soevereine gelijkheid van staten, de grondslag van de Verenigde Naties, zoals

aangegeven in het Handvest zelf.

Terwijl dus daarbij dan alleen voor die bepaalde staten geldende verdragsrechtelijke normen en mensenrechten als buiten effect geplaatst zouden moeten worden beschouwd.

En dus ook alleen voor de burgers van die bepaalde staten.

Waar zou de Veiligheidsraad de bevoegdheid daartoe vandaan kunnen halen ?

Nergens vandaan.

Dit staat diametraal tegenover alles waar het volkenrecht voor staat.

En voor dergelijke beweerdelijke bevoegdheden is dan ook nergens in het volkenrecht ook maar een schijn van legitimatie te vinden.

V. Het structurele gebrek aan onafhankelijkheid en onpartijdigheid van het zogenaamde tribunaal in de zin van art. 6 EVRM en art 14 IVBPR.

Voorts is hier ook nog eens elke logica en consistentie zoek. Want de op zichzelf al volstrekt ondeugdelijke 'rechtvaardiging' voor dit tribunaal verliest zich bovendien in innerlijke tegenspraken.

Indien immers de enige legitimatie voor het zogeheten tribunaal en zijn taakuitoefening zou kunnen zijn dat het een maatregel vormt in de zin van artikel 41 van het Handvest, met als doel herstel van vrede en veiligheid, dan kan het dus nooit onafhankelijk zijn.

Want inzake 'herstel van vrede en veiligheid' heeft de Veiligheidsraad immers zelf het primaat. Dat is uitdrukkelijk een opdracht van het Handvest.

Dat plaatst op zichzelf al de Veiligheidsraad zélf onontkoombaar boven het zogenaamde tribunaal.

Als enige doel en grondslag van het zogeheten tribunaal dan ook zouden zijn 'herstel van vrede en veiligheid', en de te plegen 'rechtspraak' louter ten dienste van dit doel zou staan, dan kan dus dit schijn-tribunaal niet geacht worden onafhankelijk te zijn van de Veiligheidsraad.

Die immers op dit terrein, bij aanwijzing door het Handvest zelf, de beslissende autoriteit vormt.

Bovendien zou het tribunaal niet alleen beschouwd moeten worden als een 'maatregel' in de zin van art. 41 Handvest, maar is een verder onderdeel van de constructie dat het bovendien beschouwd moet worden als een hulporgaan van de Veilig-

heidsraad in zin van art. 29 Handvest.

Hoe kan iets nu totaal onafhankelijk zijn van de Veiligheidsraad, en tegelijkertijd een hulporgaan vormen van diezelfde Veiligheidsraad ?

Als 'subsidiair' orgaan van de Veiligheidsraad kan de Veiligheidsraad op elk moment dat dit hem goeddunkt bovendien weer een einde maken aan dit zogenaamde tribunaal. Hoe dit op elk gewenst moment weer kunnen beëindigen van dit zogenaamde tribunaal door de Veiligheidsraad te rijmen zou kunnen zijn met complete onafhankelijkheid van dat tribunaal, is - opnieuw - volstrekt een raadsel.

Ook overigens blijkt institutioneel trouwens die beweerdelijke 'onafhankelijkheid' ten opzichte van de Veiligheidsraad slechts te bestaan in het spraakgebruik van hen die op misleiding uit zijn.

Zo wordt de hoofdaanklager rechtstreeks benoemd door de Veiligheidsraad
Het is de hoofdaanklager die bepaalt welke zaken vervolgd worden.
Zodoende kan de Veiligheidsraad de koers van het vervolgingsbeleid controleren.

Die greep van de door de Veiligheidsraad aangestelde hoofdaanklager op de vraag wie er vervolgd worden, is bijzonder vast.

In het Statuut van het Internationaal Strafhof wordt bepaald dat als een aanklacht tegen een bepaald persoon wordt geweigerd door de aanklager, daartegen dan beroep openstaat.

In het Statuut van het marionetten-tribunaal is daar geen sprake van !
Alleen de aanklager, aangesteld door de Veiligheidsraad, bepaalt - exclusief en soeverein - wie er vervolgd worden.

Dat dan vervolgens in het Statuut wordt bepaald dat hij/zij geen instructies zal vragen of aanvaarden van wie dan ook, vormt dan alleen maar een doekje voor het bloeden.

Het is ook weer de Veiligheidsraad die gaat over de voordracht van de rechters. De Veiligheidsraad stelt dan de lijst van rechters op waaruit vervolgens een keuze gemaakt dient te worden.

Ook op de benoeming van de rechters heeft de Veiligheidsraad dus een hechte greep.

Het lijkt er dan ook in de verste verte niet op dat de structuur van het zogenaamde tribunaal beschouwd kan worden als onafhankelijk.

Wat ook volstrekt onaanvaardbaar is, in het licht van het vereiste dat een rechterlijk orgaan onafhankelijk en onpartijdig moet zijn, is het feit dat de aanklager een orgaan is van het zogeheten tribunaal zelf.

En bovendien ook nog duidelijk een geprivilegeerde partij vormt.

In een rechtssysteem dat aan de minimum-standaards voldoet, is de aanklager slechts één van twee zoveel mogelijk als gelijkwaardig tegenover elkaar staande procespartijen.

Alleen op deze manier is een waarlijk contradictoir proces mogelijk. Dat een voorwaarde vormt voor objectieve waarheidsvinding onder 'equal arms'.

En waarbij dan de rechtbank optreedt als een onafhankelijke en onbevooroordeelde derde partij.

Maar artikel 11 van het Statuut van dit zogenaamde tribunaal bepaalt uitdrukkelijk dat de aanklager een orgaan is van het zogeheten tribunaal.

Dan duidt vervolgens weliswaar Rule 2 de aanklager en de in staat van beschuldiging gestelde aan als de procespartijen, maar vervolgens blijkt dan, in de nadere Rules, aan de aanklager als procespartij ook nog een duidelijk geprivilegeerde positie te worden toegekend.

Zo heeft bijvoorbeeld de aanklager het recht om amendementen voor te stellen op de 'Rules' (Rule 6), maar de aangeklaagde of zijn verdediging niet.

Als de verdediger zich in de ogen van de rechters van het zogenaamde tribunaal niet 'correct' zou gedragen, kan hij verder worden uitgesloten (Rule 46), maar van een eventuele verwijdering van een aanklager, indien deze zich 'incorrect' gedraagt, is geen sprake.

Deze positie van de aanklager, die tegelijkertijd deel uitmaakt van het zogeheten tribunaal en een van de twee procespartijen vormt, herinnert iedereen in het voormalig Joegoslavië aan de tijden van de Ottomaanse overheersing. Toen men daar nog was onderworpen aan de rechtspraak van de Kadi. Uit die tijd dateert het Servische gezegde: "De Kadi vervolgt je, de Kadi veroordeelt je".

Dit als spreekwoord om de onvermijdelijkheid van de loop van bepaalde gebeurtenissen tot uitdrukking te brengen.

Vergelijk dit alles eens met de positie van het Internationaal Gerechtshof.

Het Internationaal Gerechtshof is volgens art. 7 van het VN Handvest één van de hoofdorganen van de Verenigde Naties. Dit wil zeggen dat het IGH in de hiërarchie van de Verenigde Naties niet een lagere of hogere positie inneemt ten opzichte van één van de andere hoofdorganen van de Verenigde Naties, zoals de Algemene Vergadering en de Veiligheidsraad, maar met hen op gelijk niveau staat.

Deze constatering is vooral van belang voor wat betreft de relatie tussen het Internationaal Gerechtshof en de Veilig-

heidsraad, omdat deze beide hoofdorganen, krachtens Hoofdstuk VI van het VN Handvest, uitdrukkelijk met taken zijn belast op het gebied van vreedzame beslechting van geschillen. Het kan derhalve geschieden - zoals in concreto het geval was in de zaak tussen de Verenigde Staten en Iran over de gegijzelde Amerikaanse diplomaten - dat zowel de Veiligheidsraad als het Internationaal Gerechtshof zich actief, maar op een verschillende manier inlaten met aspecten van het hetzelfde geschil.

De primaire verantwoordelijkheid van de Veiligheidsraad voor de handhaving van de internationale vrede en veiligheid (art. 24 Handvest) laat onverlet dat rechtsgeschillen die zich in dit kader voordoen als algemene regel aan het Internationaal Gerechtshof moeten worden voorgelegd, zoals art. 36, lid 3 van het Handvest aangeeft.

Op dit punt heeft het Internationaal Gerechtshof dan ook bij herhaling zijn positie bevestigd dat het als juridisch **hoofdorgaan** van de Verenigde Naties een eigen taak en eigen bevoegdheid heeft, die het blijft uitoefenen **ondanks** en **onafhankelijk** van het feit dat de Veiligheidsraad zich met hetzelfde geschil bezighoudt.

Hoewel de Lockerbie-zaak - waarbij het Hof zich gedwongen zag de gevraagde voorlopige voorzieningen te weigeren als gevolg van een mandataire, krachtens Hoofdstuk VII van het Handvest aanvaarde Veiligheidsraadsresolutie - anders zou doen vermoeden, blijft het beginsel van nevenschikking en niet onderschikking van het Internationaal Gerechtshof en de Veiligheidsraad overeind staan.

In dit opzicht kan aan 'Lockerbie' geen maatgevende betekenis worden toegekend.

Ook het Statuut van het Internationaal Strafhof, dat in 1998 in Rome werd aangenomen, verschilt hemelsbreed van het Statuut van dit zogenaamde tribunaal.

Evenals het Statuut van het Internationaal Gerechtshof, is ook het Statuut van het Internationaal Strafhof gebaseerd op het beginsel van vrijwillige instemming en toetreding, dat verweven is met de soevereine gelijkheid van staten.

En beperkt de toepasselijkheid zich niet tot een bepaald gebied en bepaalde staten, maar is het van toepassing voor alle staten die zich verbonden hebben.

De quasi-juridische janboel waaraan eiser in het kader van dit zogeheten tribunaal onderworpen zou zijn, deze zelf-aanmeting van competenties en bevoegdheden, deze zogenaamde wetgeving uit eigen koker, die nota bene gevestigde verdragsrechtelijke bepalingen en mensenrechten aan de kant zou zetten, de al in de structuur van dit zogeheten tribunaal ingebouwde volstrekte afwezigheid van onafhankelijkheid en onpartijdigheid, de op niets gestoelde aanslagen op uitsluitend de soevereiniteit van een paar zwakkere staten en daarmee op het beginsel van soevereine gelijkheid van staten - nota bene HET basisbeginsel van de Verenigde naties zelf - kunnen voor eiser op geen

enkele wijze recht scheppen.

Eiser is daaraan dan ook in geen enkel opzicht gebonden.

Hij maakt onverkort aanspraak op een berechting door een NATIONALE rechterlijke instantie, zoals dit wordt voorgeschreven in de Conventie van Genève van 12 augustus 1949 en in de Aanvullende Protocollen bij de Verdragen van Genève.
Een rechterlijke instantie die bovendien BIJ WET is ingesteld.
Zoals dit wordt voorgeschreven in het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

Dit betekent dat het schijn-tribunaal niet geacht kan worden enige jurisdictie over hem te hebben.

Hij moet dan ook terstond en onvoorwaardelijk worden vrijgelaten.

En de Staat der Nederlanden is de rechtstreeks aangewezen instantie om hiertoe over te gaan, dan wel behoort zich maximaal in te zetten dat dit ook zo spoedig mogelijk wordt gerealiseerd.

Dan wel dient eiser zo spoedig mogelijk terug te sturen naar de Federale Republiek Joegoslavië, ofwel zich in elk geval maximale inspanningen te getroosten dat dit zo spoedig mogelijk wordt bereikt.

Een en ander geheel conform de bij dagvaarding ingestelde vorderingen.